

[Πρεσβεία] της Ελλάδος στην [Άγκυρα]
Γραφείο Οικονομικών και Εμπορικών Υποθέσεων

ΟΔΗΓΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΕΙΝ ΣΤΗΝ ΤΟΥΡΚΙΑ 2024

Άγκυρα, Δεκέμβριος 2024

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

A. ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	4
A.1 Γενικά Χαρακτηριστικά Χώρας.....	4
A.2 Δημογραφικά Στοιχεία	5
A.3 Βασικά Μακροοικονομικά Μεγέθη Αγοράς	5
B. ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	7
B.1 Θεσμικό πλαίσιο.....	7
B.1.1 Νομικές Μορφές Εταιριών.....	7
B.1.2 Διαδικασία ίδρυσης εταιρίας.....	7
B.1.3 Καθεστώς αδειοδοτήσεων	9
B.1.4 Σήμανση / πιστοποίηση προϊόντων (ετικέτες, πιστοποιήσεις, πρότυπα, τεχνικές προδιαγραφές).....	9
B.1.5 Τιμολόγηση.....	10
B.1.6 Τελωνειακή νομοθεσία (Διαδικασία – Αρχές)	12
B.1.7 Διαδικασίες εισαγωγής / περιορισμοί εισαγωγών	13
B.1.8 Εξασφάλιση πιστώσεων-χρηματοδοτήσεων	17
B.1.9 Καθεστώς ιδιοκτησίας	18
B.1.10 Εργασιακό καθεστώς	20
B.2 Στρατηγική Εισόδου στην Αγορά της (Χώρας)	21
B.2.1 Δημιουργία θυγατρικής/υποκαταστήματος/αντιπροσωπίας/κοινοπραξίας	22
B.2.2 Δίκτυα Διανομής	23
B.2.3 Προώθηση – Διαφήμιση	24
B.3 Καταναλωτικά Πρότυπα	25
B.4 Βιομηχανική Ιδιοκτησία.....	26
Γ. ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ - ΔΑΣΜΟΛΟΓΗΣΗ.....	28
Γ.1 Συμφωνίες αποφυγής διπλής φορολογίας	28
Γ.2 Φορολογία Φυσικών προσώπων.....	28
Γ.3 Φορολόγηση Επιχειρήσεων.....	29
Γ.4 Ειδικότεροι φόροι	29
Γ.5. Δασμοί - Δασμολόγιο	30
Γ.6 Ειδικές Οικονομικές ζώνες (FTZ).....	31
Δ. ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	32
Δ.1 Αναπτυξιακός Νόμος - Κίνητρα Επενδύσεων	32
Δ.2 Καθεστώς Ιδιωτικοποιήσεων	33

Δ.3 Πιστοληπτική ικανότητα χώρας – Κίνδυνοι/ προοπτικές	33
Ε. ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΙ - ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ.....	33
ΣΤ. ΚΛΑΔΟΙ ΕΙΔΙΚΟΤΕΡΟΥ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΟΣ ΓΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ	34
ΣΤ.1 Κλάδος 1.....	34
ΣΤ.2 Κλάδος 2.....	36
ΣΤ.3 Κλάδος 3.....	36
Ζ. ΧΡΗΣΙΜΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ	38

A. ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

A.1 Γενικά Χαρακτηριστικά Χώρας

Η Τουρκία έχει έκταση 780.580 τ.χλμ.. Συνορεύει με την Αρμενία με μήκος συνόρων 268 χλμ., Αζερμπαϊτζάν 9 χλμ., Βουλγαρία 240 χλμ., Γεωργία 252 χλμ., Ελλάδα 206 χλμ., Ιράν 499 χλμ., Ιράκ 331 χλμ., Συρία 822 χλμ.. Η ακτογραμμή ανέρχεται σε 7.200 χλμ.. Το έδαφος της χώρας είναι κυρίως ορεινό, με υψηλό κεντρικό υψίπεδο (Ανατολία) και περιλαμβάνει στενή παράκτια πεδιάδα. Η Τουρκία διαιρείται γεωγραφικά σε επτά περιφέρειες. Αυτές είναι η περιφέρεια Αιγαίου και η περιφέρεια Μαρμαρά στα δυτικά, η περιφέρεια Μαύρης Θάλασσας στα βόρεια η περιφέρεια της Μεσογείου στα νότια, η Κεντρική Ανατολία στο κεντρικό τμήμα της Τουρκίας, η Ανατολική Ανατολία και η Νοτιοανατολική Ανατολία στα ανατολικά. Η μεγαλύτερη γεωγραφική περιφέρεια σε έκταση είναι της Ανατολικής Ανατολίας με έκταση 171.000 Km², ενώ η μεγαλύτερη σε πληθυσμό είναι η περιφέρεια του Μαρμαρά. Οι περιοχές αυτές ορίστηκαν στο πρώτο γεωγραφικό συνέδριο που έγινε στην Άγκυρα το 1941.

Επίσημη Ονομασία	Republic of Türkiye - Türkiye Cumhuriyeti
Πρωτεύουσα	Άγκυρα
Πολίτευμα	Προεδρική Δημοκρατία
Πληθυσμός	85,37 εκατ. κάτοικοι
Εργατικό δυναμικό	35,2 εκατ.
Μέση ηλικία	34 έτη
Επίσημη γλώσσα	Τουρκική
Πρόεδρος	Recep Tayyip Erdoğan
Έκταση	780.580 τετρ.χλμ.
Χρονική ζώνη	GMT +2
Κατάληξη διαδικτύου	.tr
Γειτονικές χώρες	Ελλάδα, Βουλγαρία, Συρία, Ιράκ, Ιράν, Αζερμπαϊτζάν, Αρμενία, Γεωργία
Κυριότερες πόλεις (πληθυσμός)	Κων/πολη, Άγκυρα, Σμύρνη, Προύσσα, Αττάλεια, Γκαζιαντέπ, Καισάρεια, Ικόνιο, Άδανα, Μερσίνα, Εσκίσεχίρ, Σαμψούντα, Ερζερούμ, Καρανμαράς, Κιουτάχεια, Τραπεζούντα, Αδριανούπολη, Αφιον Καράχισάρ, Ντιγιαρμπακιρ
Τηλεφωνικός κωδικός	0090

A.2 Δημογραφικά Στοιχεία

Ο πληθυσμός της Τουρκίας, σύμφωνα με το τουρκικό Στατιστικό Ινστιτούτο (TUIK), το 2023, ανήλθε σε 85,37 εκατ. έναντι 85,28 εκατ. το 2022. Ο ρυθμός αύξησης μειώθηκε σε 1,1% σε σχέση με αύξηση 7,1% το 2022.

- Το 93% του πληθυσμού ζει σε αστικά κέντρα.
- Η μέση ηλικία αυξήθηκε σε 34 έτη έναντι 33,5 έτη το 2022 και 33,1 το 2021.
- Το ποσοστό του πληθυσμού ηλικίας 15-64 ετών ανέρχεται σε 68,3% του συνόλου (2022: 68,1%) ενώ αυτό των παιδιών (0-14 έτη) μειώθηκε σε 21,4% (2022:22%).
- Ο πληθυσμός της Τουρκίας ηλικίας 65 ετών και άνω αυξήθηκε και ανέρχεται σε 10,2% του συνόλου και έφτασε τα 8,72 εκατ. το 2022, αντί 8,45 εκατ. το 2022.
- Οι περιοχές με τη μεγαλύτερη πληθυσμιακή συγκέντρωση είναι της Κωνσταντινούπολης (15,6 εκατ.), της Άγκυρας (5,8 εκατ.), Σμύρνης (4,48 εκατ.), Προύσας (3,21 εκατ.) και Αττάλειας (2,69 εκατ.)

Ως προς τις εθνοτικές ομάδες, 70-75% του πληθυσμού υπολογίζεται ότι είναι τουρκικής καταγωγής, 19% Κουρδικής και 6-11% άλλες μειονότητες (Πηγή: CIA the World Factbook).

A.3 Βασικά Μακροοικονομικά Μεγέθη Αγοράς

- Κατατάσσεται 17η, κατά μέγεθος, οικονομία διεθνώς και 33η στη διευκόλυνση ανάπτυξης επιχειρηματικών δραστηριοτήτων (στοιχεία: World Bank)
- Συγκαταλέγεται μεταξύ των χωρών μελών του ΟΟΣΑ, που αναπτύχθηκαν ταχύτερα κατά την 20ετία 2000-2021, σημειώνοντας μέσο ετήσιο ρυθμό ανάπτυξης κατά κεφαλή εισοδήματος 6% (Εκθεση ΟΟΣΑ, 2022, κατά τρέχουσες τιμές και αγοραστική δύναμη)

Συνοπτικά, τη 15ετία 2001-2016, οι προσπάθειες εξυγίανσης της οικονομίας και ο ευνοϊκός διεθνής οικονομικός συνθήκες, οδήγησαν σε εντυπωσιακή άνοδο του ΑΕΠ. Η βελτίωση της τουρκικής οικονομίας οφείλεται στην αποδοχή παρέμβασης από το ΔΝΤ και, κατά κύριο λόγο, στην Τελωνειακή Συμφωνία, που υπέγραψε η χώρα με την Ε.Ε. το 1995 και ισχύει από 1-1-1996 και ιδιαίτερα στο κλίμα που δημιουργήθηκε με την έναρξη των διαπραγματεύσεων για προσχώρηση της χώρας στην Ε.Ε. το 2005 (σημειώνεται ότι οι διαπραγματεύσεις ένταξης στην Ε.Ε. έχουν παγώσει από το τέλος 2016), το οποίο συνέβαλε στην κατακόρυφη αύξηση των Άμεσων Ξένων Επενδύσεων (ΑΞΕ).

Παράλληλα με τη Συμφωνία Τ.Ε., καθοριστικά συνέβαλαν στην αναπτυξιακή πορεία, οι διαρθρωτικές αλλαγές, που θεσπίστηκαν στην οικονομία, η ισχυροποίηση του τραπεζικού τομέα, η ύπαρξη της μεγάλης εσωτερικής αγοράς 85 εκατομμυρίων καταναλωτών, η ενίσχυση του βιομηχανικού τομέα και ειδικά των τομέων κατασκευής οχημάτων και ηλεκτρομηχανολογικού εξοπλισμού και των κατασκευών, η παροχή σημαντικών φορολογικών και άλλων κινήτρων προσέλκυσης ξένων επενδύσεων, καθώς και η εξωστρέφεια, που επεδείχθη με την αναζήτηση νέων αγορών για την ενίσχυση και την επέκταση των εξαγωγών σε χώρες της Μέσης Ανατολής, Αφρικής και Ασίας.

Η χώρα παραμένει ελκυστικός προορισμός για ξένους επενδυτές, λόγω των ευνοϊκών δημογραφικών στοιχείων, της βιομηχανικής βάσης, του μορφωμένου αλλά χαμηλού κόστους

εργατικού δυναμικού, της εγγύτητας στις αγορές και της πρόσβασης στην Ε.Ε., μέσω της Τελωνειακής Ένωσης. Οι προσπάθειες για την ενσωμάτωση των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης – στην κατεύθυνση μετάβασης σε «πράσινη» οικονομία– στο ρυθμιστικό πλαίσιο, συμβάλλουν, ομοίως.

Ωστόσο, τα τρωτά σημεία της τουρκικής οικονομίας παραμένουν έντονα το 2024: τα δυσθεώρητα επίπεδα πληθωρισμού, (περίπου 60% σε ετήσια βάση, αντίστοιχα τον Σεπτέμβριο 2024 ανήλθε σε 49%), η εξάρτηση από τις εισροές ξένων κεφαλαίων για την εξυπηρέτηση του εξωτερικού χρέους (δημόσιου και ιδιωτικού), το έλλειμμα στο εμπορικό ισοζύγιο -παρά τις σημαντικές προσπάθειες για τη βελτίωσή του τα τελευταία χρόνια, τα χαμηλά επίπεδα κατανάλωσης, τα χαμηλά συναλλαγματικά αποθέματα.

Τα προαναφερόμενα σε συνδυασμό με την πολιτική κατάσταση στη χώρα και τις εξελίξεις στην ευρύτερη περιοχή (πόλεμοι σε Ουκρανία και Ισραήλ), προκαλούν κλίμα αβεβαιότητας και περαιτέρω αυξάνουν τον πολιτικό κίνδυνο για τους δυνητικούς επενδυτές.

Οικονομικοί Δείκτες

Έτος	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Ρυθμός Αύξησης του ΑΕΠ %	2,9	7,4	2,6	0,9	1,9	11,4	5,6	5,1
ΑΕΠ (δισεκ.\$) *	869,69	858,99	778,47	761,00	719,95	816	905	1.130
Κατά κεφαλή ΑΕΠ (\$)	10.964	10.696	9.793	9.208	8.597	9.592	10.655	13.243
Ανεργία % (μέσος όρος)	10,9	10,09	11	13,7	13,1	12,0	10,4	9,4%
Πληθωρισμός (% τέλος έτους)	8,5	11,9	20,3	11,84	14,6	36,1	64,3	54%
ΕΞΩΤΕΡΙΚΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ								
Εξαγωγές (δισεκ.\$)	142,5	157,0	167,9	171,5	169,5	225,0	254	255,6
Εισαγωγές (δισεκ.\$)	198,6	233,8	223,0	202,7	219,4	271,4	363	362
Εμπορικό Ισοζύγιο (δισεκ.\$)	-56,07	-76,78	-41,86	-31,17	-49,9	-46,2	-109	-106,3
Ισοζύγιο Τρεχ. Συναλλ. (δισεκ.\$)	-27,04	-40,87	-21,74	5,3	-35,8	-13,9	-48,7	-45
Ισοζύγιο Τρεχ. Συναλλ./ΑΕΠ (%)	3,11	4,76	2,79	0,70	5,0	1,7	5,6	3,9
ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ								
Ισοζ. Προϋπ. Γεν. Κυβέρν./ΑΕΠ (%)	-1,3	-2,8	-2,9	-4,4	-3,5	-2,8	-3,4	-5,2
Δημόσιο Χρέος/ΑΕΠ (%)	27,9	27,9	30,1	32,6	39,7	41,8	34,8	29,3
ΙΣΟΤΙΜΙΑ ΛΙΡΑΣ								
\$/ΤΛ (τέλος έτους)	3,53	3,81	5,26	5,95	7,43	13,29	18,7	29

*Η απόκλιση του ΑΕΠ σε δολ. Οφείλεται στην υποτίμηση της τουρκικής λίρας

Πηγή: τ/Υπουργείο Οικονομικών, τ/Κεντρική Τράπεζα, Παγκόσμια Τράπεζα

B. ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

B.1 Θεσμικό πλαίσιο

B.1.1 Νομικές Μορφές Εταιριών

Οι ξένοι επενδυτές μπορούν να συστήσουν όλες τις μορφές εταιρειών οι οποίες προβλέπονται από τον Τουρκικό Εμπορικό Κώδικα. Οι βασικές μορφές αυτών αφορούν:

- Limited liability company - Εταιρεία περιορισμένης ευθύνης - Limited Sirket (Ltd.Sti.)
- Joint-stock company (A.S.) - Ανώνυμος εταιρεία - Anonim Sirket (A.S.)
- Branch office - Υποκατάστημα
- Liaison office – Γραφείο Αντιπροσωπείας

Άλλες μορφές εταιρειών:

- Limited Partnerships–Komandit Sirket (Societe en Comandite)
- Collective Company (Kollektif Şirket)
- Merchant (Single Proprietorship)

Όλες οι εταιρείες στην Τουρκία υποχρεούνται να εγγράφονται στο Εμπορικό Μητρώο - **Ticaret Sicili**. Στην Εφημερίδα Εμπορικού Μητρώου (www.ticaretsicil.gov.tr) της Ένωσης Επιμελητηρίων και Χρηματιστηρίων της Τουρκίας (Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği -TOBB) αναγράφονται τα στοιχεία των εταιρειών.

B.1.2 Διαδικασία ίδρυσης εταιρίας

Σύσταση ΕΠΕ και ΑΕ

Για τη σύσταση ΕΠΕ το απαιτούμενο αρχικό κεφάλαιο είναι 10.000 τ.λίρες και για τη σύσταση ΑΕ 50.000 τ.λίρες.

Συγκριτικός πίνακας των πιο διαδεδομένων μορφών εταιρειών:

	ΑΕ	ΕΠΕ	Υποκατάστημα
Νομικό καθεστώς	Ανεξάρτητη νομική οντότητα	Ανεξάρτητη νομική οντότητα	Εξαρτώμενο από την εταιρεία
Φορολογική υποχρέωση	Πλήρης	Πλήρης	Περιορισμένη
Αριθμός μετόχων	Ελάχ.:1 – Μέγ.:χωρίς όριο	Ελάχ.:1 – Μέγ.:50	-
Απαιτήσεις κεφαλαίου	Ελάχ.: 50.000 τ.λ.	Ελάχ.: 10.000 τ.λ.	Δεν ορίζεται
Ευθύνη μετόχων	Περιορίζεται στην κεφαλαιακή συμμετοχή εκάστου μετόχου	Περιορίζεται στην αναλογία συμμετοχής κάθε μετόχου	Ευθύνεται η εταιρεία

Φορολόγηση εισοδήματος	25%	25%	25%
Παρακρατούμενος φόρος μερισμάτων	15% (των κερδών που διανέμονται)	15% (των κερδών που διανέμονται)	15% (των κερδών που αποδίδονται)

Ο Εμπορικός Κώδικας, μεταξύ άλλων, προβλέπει:

- Δυνατότητα σύστασης ΑΕ και ΕΠΕ από ένα μόνο πρόσωπο
- Οι εταιρείες θα πρέπει να διαθέτουν εταιρική ιστοσελίδα, που θα περιλαμβάνει τα στοιχεία της εταιρείας (σε περίπτωση που αυτό δεν συμβαίνει ή τα στοιχεία είναι ψευδή, προβλέπονται κυρώσεις).
- Το ΔΣ μπορεί να αποτελείται από ένα μόνο πρόσωπο.
- Τουλάχιστον ένα μέλος του ΔΣ θα πρέπει να είναι τούρκος υπήκοος.
- Κατάργηση της υποχρέωσης τα μέλη του ΔΣ της εταιρείας να είναι και μέτοχοι αυτής: ως εκ τούτου, κάθε ανεξάρτητο πρόσωπο μπορεί να γίνει μέλος του ΔΣ.
- Νομικά πρόσωπα μπορούν να είναι μέλη του ΔΣ, τα οποία θα εκπροσωπούνται μέσω αντιπροσώπου τον οποίο θα ορίζουν.
- Οι συνεδριάσεις του ΔΣ θα μπορούν να λαμβάνουν χώρα σε εικονικό περιβάλλον (on line) και τα πρακτικά να επικυρώνονται με ηλεκτρονικές υπογραφές.
- Τουλάχιστον το ένα τέταρτο των μελών του ΔΣ θα πρέπει να έχουν ανώτατη μόρφωση (δεν ισχύει για μονοπρόσωπες εταιρείες).
- Κάθε μέτοχος μπορεί να ζητήσει λογιστικό έλεγχο.
- Οι μέτοχοι μπορούν να λάβουν δάνεια από την εταιρεία τους, εάν έχουν εκπληρώσει τις υποχρεώσεις τους προς την εταιρεία και εάν η εταιρεία εμφανίζει κέρδη.

Επιπροσθέτως, σύμφωνα με τον Εμπορικό Κώδικα, αλλοδαποί Γενικοί Διευθυντές εταιρειών, οι οποίες έχουν συσταθεί με ξένα κεφάλαια, θα πρέπει να έχουν άδεια εργασίας, για να μπορούν να υπογράψουν έγγραφα εκ μέρους της εταιρείας τους.

Διαδικασία ίδρυσης επιχείρησης

1. Προπαρασκευαστικές εργασίες σε σχέση με τη σύσταση, όπως η απόκτηση αριθμού φορολογικού μητρώου για τους αλλοδαπούς μετόχους ή/και διευθυντές.
2. Προετοιμασία και υποβολή του καταστατικού μέσω του MERSIS
3. Πιστοποίηση του καταστατικού από συμβολαιογράφο ή από το αρμόδιο εμπορικό μητρώο της Τουρκίας
4. Υποβολή στο αρμόδιο εμπορικό μητρώο της Τουρκίας του επικυρωμένου καταστατικού και άλλων δικαιολογητικών εγγράφων σύστασης.
5. Εγγραφή της οντότητας από το αρμόδιο εμπορικό μητρώο
6. Ενέργειες μετά τη σύσταση (π.χ. εγγραφή στις φορολογικές αρχές και στο Ίδρυμα Κοινωνικών Ασφαλίσεων κ.λπ.)

B.1.3 Καθεστώς αδειοδοτήσεων

Εγγραφή στο Γραφείο Εμπορικού Μητρώου:

Απαιτούμενα δικαιολογητικά:

- Αίτηση και έντυπο γνωστοποίησης σύστασης εταιρείας, σε 3 αντίγραφα, συμπληρωμένα και υπογεγραμμένα από τα ιδρυτικά μέλη της εταιρείας ή εξουσιοδοτημένα πρόσωπα, με το πρωτότυπο ή επικυρωμένο αντίγραφο της πράξης εξουσιοδότησης. Στην αίτηση συμπληρώνονται διάφορα στοιχεία της εταιρείας (που αφορούν στο κεφάλαιο, στην έδρα, στους ιδρυτές, στον αριθμό των απασχολούμενων κ.ά.) στην εφορία, στην οποία η εταιρεία θα εγγραφεί.
- Πρωτότυπο καταστατικό της εταιρείας και 2 (δύο) επικυρωμένα αντίγραφα αυτού.
- Επικυρωμένα υποδείγματα υπογραφών των εκπροσώπων μαζί με την εμπορική επωνυμία της εταιρείας.
- Αποδεικτικό κατάθεσης 0,04% του κεφαλαίου της εταιρείας σε λογαριασμό της την Αρχής Ανταγωνισμού σε κρατική τράπεζα.
- Επιστολή δέσμευσης (letter of commitment), ήτοι τυπική επιστολή που βεβαιώνει την δέσμευση των εταίρων για τήρηση των προβλεπομένων απο το καταστατικό της εταιρείας κ.ά..
- Βεβαίωση εγγραφής στο οικείο επιμελητήριο (κάθε εταιρεία που ιδρύεται υποχρεούται σε εγγραφή σε επιμελητήριο).
- Τραπεζική βεβαίωση σχετικά με την κατάθεση του προβλεπόμενου 25% του μετοχικού κεφαλαίου
- Πρωτότυπη άδεια από το Υπουργείο Βιομηχανίας και Εμπορίου (μόνο για τις Α.Ε. ορισμένων δραστηριοτήτων: τράπεζες, χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, ασφαλιστικές εταιρείες, εταιρείες χρηματοπιστωτικού leasing, εταιρείες εισπραξης factoring, εταιρείες συμμετοχών, εταιρείες που λειτουργούν ανταλλακτήρια συναλλάγματος, εταιρείες που υπόκεινται στις διατάξεις της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς).
- Επικυρωμένα αντίγραφα ταυτότητας και βεβαίωση του τόπου διαμονής των φυσικών προσώπων που ιδρύουν την εταιρεία. Σε περίπτωση που κάποια από τα ιδρυτικά μέλη είναι αλλοδαπής προέλευσης, απαιτείται παρουσία με το διαβατήριό, καθώς και αντίγραφο διαβατηρίου. Αν τα ιδρυτικά μέλη της εταιρείας είναι ξένα νομικά πρόσωπα, απαιτείται Πιστοποιητικό Επιχειρηματικής Δραστηριότητας από Επιμελητήριο στο οποίο είναι εγγεγραμμένο ή αρμόδιο δικαστήριο, επικυρωμένο από το τουρκικό Προξενείο ή με σφραγίδα apostille, καθώς και επικυρωμένη μετάφρασή του.

B.1.4 Σήμανση / πιστοποίηση προϊόντων (ετικέτες, πιστοποιήσεις, πρότυπα, τεχνικές προδιαγραφές)

- Η συσκευασία των εισαγόμενων προϊόντων πρέπει να συμμορφώνεται με την οικεία νομοθεσία, ειδικά σε ότι αφορά την προστασία της υγείας των καταναλωτών αλλά και την προστασία του περιβάλλοντος.

- Η συσκευασία σε κατασκευές από ξύλο (NIMP15) ή φυτικά υλικά επιτρέπεται, εφ' όσον έχει προηγηθεί φυτουγειονομικός έλεγχος αυτής.
- Όλα τα προϊόντα που διατίθενται σε κυκλοφορία στην τουρκική αγορά οφείλουν να φέρουν επί της συσκευασίας τους ενημερωτικό πίνακα (σύσταση, βάρος, καθαρό βάρος, ημερομηνία λήξης) ή να συνοδεύονται από ενημερωτικό φυλλάδιο, αμφότερα στην τουρκική γλώσσα.
- Παράλληλα, είναι υποχρεωτική η αναγραφή της χώρας κατασκευής (υπόκειται σε τελωνειακό έλεγχο), ενώ σε αρκετές περιπτώσεις κατά την εισαγωγή ζητείται πιστοποιητικό προέλευσης, προκειμένου να προσδιοριστεί αν το προϊόν υπόκειται σε πρόσθετους περιορισμούς (ποσοστώσεις, επιπλέον δασμούς)
- Οι ετικέτες επί των βασικών καταναλωτικών αγαθών είναι, υποχρεωτικά, στην τουρκική γλώσσα, ενώ αναγράφουν την επωνυμία και τα στοιχεία επικοινωνίας της εισαγωγικής εταιρείας.
- Ειδικά για τα τρόφιμα, οι ετικέτες αναγράφουν επίσης τα συστατικά, τις επωνυμίες παραγωγού και εισαγωγέα και την ημερομηνία λήξης.

Εμπορικοί και βιομηχανικοί φορείς πιστοποίησης και πρότυπα

Εθνικός Οργανισμός Τυποποίησης: **Turkish Standards Institution** (<https://en.tse.org.tr/>) Μέλος του ISO (Δ. Οργανισμός Τυποποίησης), Μέλος του IEC (Δ. Ηλεκτροτεχνική Επιτροπή) Η χρήση προτύπων (standards) στην Τουρκία είναι υποχρεωτική

Ταξινόμηση Προτύπων

Το TSE είναι η εθνική σήμανση πιστοποίησης.

Το CE είναι η ευρωπαϊκή σήμανση πιστοποίησης.

Η πιστοποίηση ISO χρησιμοποιείται ευρύτατα και αποτελεί εχέγγυο της ποιότητας και της ασφάλειας των προϊόντων και υπηρεσιών.

B.1.5 Τιμολόγηση

Η στρατηγική τιμολόγησης προϊόντων στην Τουρκία είναι ζωτικής σημασίας λόγω των ιδιαιτεροτήτων της τοπικής αγοράς και των οικονομικών συνθηκών. Ακολουθούν βασικοί παράγοντες που πρέπει να ληφθούν υπόψη:

1. Ανάλυση Ανταγωνισμού

Εντοπισμός τιμών ανταγωνιστών: Ερευνήστε τιμές παρόμοιων προϊόντων στην αγορά, ειδικά από τοπικούς και διεθνείς ανταγωνιστές.

Αξιολόγηση στρατηγικών τιμολόγησης: Αναλύστε αν οι ανταγωνιστές ακολουθούν στρατηγικές χαμηλού κόστους, premium pricing ή value-based pricing.

2. Κόστος Διανομής

Υπολογίστε το κόστος μεταφοράς, τελωνείων και φορολογίας, που μπορεί να επηρεάσει την τελική τιμή. Η Τουρκία διαθέτει εκτενές δίκτυο logistics, αλλά οι περιοχές εκτός των μεγάλων πόλεων μπορεί να απαιτούν υψηλότερα κόστη διανομής.

3. Η σημασία της Τιμής

Οι καταναλωτές στην Τουρκία είναι συχνά ευαίσθητοι στις τιμές, λόγω οικονομικών διακυμάνσεων.

Προσφέρετε διαφορετικά επίπεδα τιμών (π.χ., economy vs premium προϊόντα) για να καλύψετε περισσότερα κοινά.

4. Συναλλαγματική Ισοτιμία

Η τουρκική λίρα παρουσιάζει διαχρονική μεταβλητότητα και αστάθεια. Αν η επιχείρησή σας χρησιμοποιεί ξένο νόμισμα για τα κόστη παραγωγής, λάβετε υπόψη πιθανές διακυμάνσεις.

Προβλέψτε μέτρα για προστασία από κινδύνους, όπως συμβόλαια συναλλάγματος (hedging).

5. Φορολογία και Τέλη

Η Τουρκία επιβάλλει ΦΠΑ (KDV), συνήθως στο 20%, αλλά ορισμένα προϊόντα έχουν μειωμένους ή μηδενικούς συντελεστές.

Προσαρμόστε την τιμή σας, ενσωματώνοντας τυχόν τελωνειακά τέλη για εισαγόμενα προϊόντα.

6. Τιμολόγηση με βάση την Αξία (Value-Based Pricing)

Στην Τουρκία, οι καταναλωτές εκτιμούν ιδιαίτερα τοπικά ή γνωστά διεθνή brands. Αν το προϊόν σας προσφέρει διακριτή αξία, μπορείτε να αυξήσετε την τιμή.

Επενδύστε σε πρακτικές στοχευμένου προωθητικού μάρκετινγκ, που εξηγεί γιατί το προϊόν σας αξίζει την τιμή του (π.χ., ποιότητα, καινοτομία).

7. Τοπική Προσαρμογή

Ανάλογα με την περιοχή (π.χ., Κωνσταντινούπολη έναντι αγροτικών περιοχών), οι τιμές πιθανόν να διαφέρουν. Προσαρμόστε τις τιμές στις αγοραστικές δυνατότητες κάθε περιοχής.

8. Στρατηγικές Προώθησης

Εκπτώσεις και προσφορές: Οι Τούρκοι καταναλωτές προσελκύονται από εκπτώσεις και ειδικές προσφορές, ειδικά σε περιόδους εορτών όπως το Ramazan ή το Bayram.

Προγράμματα πιστότητας: Ενισχύστε την επαναληπτική αγορά μέσω loyalty schemes.

9. Διαφάνεια Τιμής

Οι Τούρκοι καταναλωτές είναι επιφυλακτικοί απέναντι σε μη διαφανείς τιμολογήσεις. Σιγουρευτείτε ότι οι τελικές τιμές περιλαμβάνουν όλους τους φόρους και τα τέλη.

10. Ανταγωνιστικότητα μέσω Συνεργασιών

Συνεργαστείτε με τοπικούς λιανοπωλητές ή e-commerce πλατφόρμες (π.χ., Trendyol, Hepsiburada) για καλύτερη πρόσβαση και πιθανές μειώσεις κόστους διανομής.

B.1.6 Τελωνειακή νομοθεσία (Διαδικασία – Αρχές)

Τα φυσικά και νομικά πρόσωπα, που πρόκειται να υλοποιήσουν συναλλαγές στα Τελωνεία, δύναται να διευθετούν τις δικές τους τελωνειακές διασαφήσεις χωρίς να απευθυνθούν σε εκτελωνιστή. Ωστόσο, οι εκτελωνιστές παρέχουν συμβουλευτικές υπηρεσίες σε θέματα τελωνείων και εξωτερικού εμπορίου, που μπορούν να επιταχύνουν την εκτελωνιστική διαδικασία. Δεδομένου ότι η νομοθεσία περί τελωνείων και εξωτερικού εμπορίου περιλαμβάνει πολλά τεχνικά ζητήματα, όπως αξία, προέλευση, δασμολόγιο και ψηφιακές εφαρμογές, οι εκτελωνιστές ενδέχεται να σας βοηθήσουν να αποφύγετε τυχόν αδικοπραξίες στις τελωνειακές συναλλαγές.

Εάν πρόκειται να γίνει δήλωση στην τελωνειακή διοίκηση, ζητήστε από τον εκτελωνιστή:

- να παρέχει πληροφορίες σχετικά με πιθανούς κινδύνους και συνέπειες,
- ποιες πληροφορίες και έγγραφα απαιτούνται για την παρούσα δήλωση,
- πόσες φορολογικές και παρόμοιες πληρωμές πρέπει να γίνουν,

Επιπροσθέτως, από τις Τουρκικές Τελωνειακές Αρχές δημιουργήθηκε ένα νέο σύστημα έκδοσης των πιστοποιητικών κυκλοφορίας ATR και των πιστοποιητικών καταγωγής EUR.1 & EUR-MED Τουρκίας, μέσω του οποίου, τα εν λόγω πιστοποιητικά εκδίδονται και εγκρίνονται από τα τουρκικά τελωνεία με ψηφιακή διαδικασία. Ειδικότερα, από τις αρχές του 2019 δεν υπάρχει πλέον εντυπωμένη τελωνειακή σφραγίδα υγρού μελανιού στην σχετική θέση των πιστοποιητικών αλλά έχει αντικατασταθεί από νέα σφραγίδα, που είναι ηλεκτρονική.

Το πιστοποιητικό κυκλοφορίας A.TR1. Θεωρείται από τις τελωνειακές αρχές του κράτους εξαγωγής κατά την εξαγωγή των εμπορευμάτων τα οποία αφορά, δίνεται δε στον εξαγωγέα κατά τον εκτελωνισμό των εμπορευμάτων ή μόλις πραγματοποιηθεί ή εξασφαλιστεί η πραγματική εξαγωγή.

DOLAŞIM BELGESİ (MOVEMENT CERTIFICATE)	
<p>(1) Öze ilke veya Türkiye</p> <p>Insert the number State or Turkey</p>	<p>1. İhracatçı (Ad, açık adres, ülke) Exporter (Name, full address, country)</p> <p>A.TR NO : LOO</p> <p>(23) 05900000000232V0370054</p>
	<p>2. Taahhüt Belgesi (İhtiyar) No (Tarih) Transport document (Optional) No. (Date)</p>
<p>3. Malın gönderildiği şahıs (İhtiyar) (ad, açık adres, ülke) Consignee (Optional) (Name, full address, country)</p>	<p>4. AŞEY TÜRKİYE ORTAKLIĞI ASSOCIATION between the EUROPEAN ECONOMIC COMMUNITY and TURKEY</p>
<p>5. İhrac Ülkesi Country of exportation Turkey</p>	<p>6. Varış Ülkesi Country of destination (1) Greece</p>
<p>7. Taahhüt detayları (İhtiyar) Transport details (Optional) KAMION-BY TRUCK</p>	<p>8. Gözlemler Remarks</p>
<p>9. Seri No: Item No:</p>	<p>10. Koli/ler ve markalar, numaraları, sayı ve cinsi (dökme mallar için, durumuna göre, geminin adı, vapur veya karayolu taşıma birimlerinin adı); Malların tanımı Mark and numbers; number and kind of packages (for goods in bulk, indicate the name of the ship or the number of the railway wagon or road vehicle); Description of goods</p>
<p>11. Brüt ağırlık (kg) veya diğer ölçüler (lit, m³, v.s.d.) Gross Weight (kg) or other measure (lit, m³, etc.)</p>	<p>12. GÜMRÜK VİZESİ CUSTOMS ENFORCEMENT</p> <p>Düzenlendiği yer/issin başlangıç noktası Where issued</p> <p>Ülke/ülkeleri Country/Countries</p> <p>1721 numaralı düzenleme Regulation No. 1721</p> <p>Customs Office Çukurova Issuing country Yeni ve Tarih Place and Date</p> <p>Mühür Stamp</p> <p>TR 350300</p> <p>EGE</p>
<p>(2) Sadıca İhrac Ülkelerinde takibi halinde belirtilmelidir.</p> <p>Complete only where the exporting country</p>	<p>13. İHRACATÇININ BEYANI DECLARATION BY THE EXPORTER</p> <p>Aşağıda bilgileri hakikatte olan, yukarıda belirtilen malların her birinin için gerekli koşullara uygun olduğunu beyan ederim. I, the undersigned, declare that the goods of described above meet the conditions required for the issue of this certificate.</p> <p>HERE STAMP AND SIGNED OF EXPORTER</p>

Κατ' εξαίρεση, είναι δυνατό να εκδοθεί ένα πιστοποιητικό μετά την εξαγωγή (εκτελωνισμό) των προϊόντων στα οποία αφορά:

- Όταν δεν εκδόθηκε πιστοποιητικό κυκλοφορίας κατά το χρόνο της εξαγωγής (εκτελωνισμού) λόγω λαθών, ακουσίων παραλείψεων ή ειδικών περιστάσεων.
- Όταν εκδόθηκε πιστοποιητικό, αλλά απορρίφθηκε για τεχνικούς λόγους.

Μπορεί ωστόσο, να υποβληθεί και μετά την παραπάνω προθεσμία εφόσον εξαιτίας ειδικών περιστάσεων δε μπορεί να τηρηθεί η προθεσμία αυτή ή εφόσον τα εμπορεύματα έχουν προσκομισθεί στη χώρα εισαγωγής πριν τη λήξη της εν λόγω προθεσμίας.

Το πιστοποιητικό κυκλοφορίας A.TR. πρέπει να υποβάλλεται εντός τεσσάρων (4) μηνών από την ημερομηνία θεώρησης του από τις Τελωνειακές Αρχές της χώρας εξαγωγής, στις τελωνειακές αρχές της χώρας εισαγωγής.

B.1.7 Διαδικασίες εισαγωγής / περιορισμοί εισαγωγών

Οι τελωνειακοί κανονισμοί της Τουρκίας διέπονται από το Υπουργείο Εμπορίου. Η τελωνειακή νομοθεσία αφορά οκτώ τελωνειακά καθεστώτα και τους σχετικούς κανονισμούς τους. Περιλαμβάνουν:

- Είσοδο σε ελεύθερη κυκλοφορία
- Καθεστώς διέλευσης
- Καθεστώς τελωνείου και αποθήκης
- Καθεστώς τελειοποίησης προς επανεξαγωγή
- Μεταποίηση υπό τελωνειακό έλεγχο
- Προσωρινή είσοδος
- Εξωτερική επεξεργασία
- Εξαγωγικό καθεστώς

Καθένα από τα παραπάνω καθεστώτα έχει ξεχωριστό σύνολο κανόνων και σχετικών διαδικασιών.

Περαιτέρω, η Τουρκία αποτελεί συμβαλλόμενο μέρος της τελωνειακής ένωσης με την ΕΕ και είναι υποχρεωμένη να ευθυγραμμίσει τη νομοθεσία της με το κεκτημένο της ΕΕ στους τομείς της πολιτικής ανταγωνισμού, πνευματικής ιδιοκτησίας και κοινής εμπορικής πολιτικής, καθώς και στον τομέα της ελεύθερης κυκλοφορίας εμπορευμάτων. Η τελωνειακή ένωση Τουρκίας-ΕΕ καλύπτει μόνο βιομηχανικά προϊόντα και μεταποιημένα γεωργικά προϊόντα. Ορισμένες αποφάσεις του Συμβουλίου Σύνδεσης εφαρμόζονται στα γεωργικά προϊόντα. Για τα προϊόντα άνθρακα και χάλυβα εφαρμόζεται προτιμησιακή συμφωνία. Η τελωνειακή ένωση όχι μόνο καταργεί τους τελωνειακούς δασμούς, αλλά απαιτεί επίσης την εξαίρεση όλων των στρεβλωτικών εμπορικών φραγμών ή/και μηχανισμών, που έχουν ως αποτέλεσμα το ένα μέρος να κατέχει αθέμιτο πλεονέκτημα έναντι του άλλου μέρους. Σύμφωνα με αυτήν την προσέγγιση, η Τουρκία είναι υποχρεωμένη να προσαρμόσει τη νομοθεσία της με το κεκτημένο της ΕΕ στον ανταγωνισμό, την πνευματική ιδιοκτησία και την κοινή εμπορική πολιτική, καθώς και την ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων.

Για να εισαγάγετε στην Τουρκία, πρέπει να εγγραφείτε στο τουρκικό Υπουργείο Τελωνείων και Εμπορίου. Πρέπει επίσης να λάβετε άδεια εισαγωγής από το ίδιο υπουργείο για να μπορείτε να μεταφέρετε νόμιμα εμπορεύματα μέσω των συνόρων.

Επιπλέον, όλα τα εισαγόμενα προϊόντα πρέπει να συμμορφώνονται με τους τουρκικούς τελωνειακούς κανονισμούς και απαιτείται πιστοποιητικό συμμόρφωσης για ορισμένους τύπους ειδών. Ένα έγκυρο εμπορικό τιμολόγιο θα πρέπει να συνοδεύει όλες τις αποστολές, με λεπτομερείς πληροφορίες σχετικά με το εισαγόμενο προϊόν καθώς και τη χώρα προέλευσής του.

Επίσης, ορισμένα προϊόντα πρέπει να εναρμονίζονται με τις απαιτήσεις συμμόρφωσης (σήμανση CE) για να πωλούνται και να χρησιμοποιούνται στη χώρα. Αυτή η πιστοποίηση είναι ένα πρότυπο ασφαλείας, που υποδεικνύει ότι το προϊόν έχει ελεγχθεί ως προς τη συμμόρφωση με τα ισχύοντα πρότυπα της ΕΕ, που αφορούν την υγεία, την ασφάλεια και την προστασία του περιβάλλοντος.

Το σήμα CE χρησιμεύει επίσης ως απόδειξη ότι το προϊόν πληροί ορισμένες ποιοτικές απαιτήσεις και, ως εκ τούτου, μπορεί να διατεθεί νόμιμα στην αγορά ή να τεθεί σε λειτουργία εντός της Τουρκίας. Η μη τήρηση αυτών των απαιτήσεων μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα την επιβολή προστίμων ή ακόμη και την κατάσχεση των προϊόντων από τις τελωνειακές αρχές.

Τέλος, ανάλογα με τον τύπο του εισαγόμενου προϊόντος, ενδέχεται να απαιτούνται πρόσθετα έγγραφα, όπως πιστοποιητικό καταγωγής ή φυτοϋγειονομικό πιστοποιητικό, για τον εκτελωνισμό.

Συνοπτικά, παραθέτουμε έναν κατάλογο των εγγράφων που μπορεί να χρειαστείτε κατά την εισαγωγή στην Τουρκία:

- Εμπορικό τιμολόγιο
- Πιστοποιητικό καταγωγής
- Συμμόρφωση
- Πιστοποιητικό υγείας
- Κατάλογος συσκευασίας
- Φορτωτική/αεροπορική φορτωτική
- Ασφαλιστήριο συμβόλαιο
- Έντυπο τουρκικής τελωνειακής δήλωσης
- Έντυπο ATR για εμπορεύματα με καθεστώς προτιμησιακής καταγωγής
- Ειδικά έγγραφα, κατά περίπτωση (π.χ. υγειονομικά πιστοποιητικά και άδειες κ.λπ.)

Επιπροσθέτως, παρατίθενται χρήσιμες πληροφορίες αναφορικά με την υλοποίηση των εξαγωγών στην Τουρκία ως εξής:

1. Προσδιορίστε τους κανονισμούς και τους φόρους.

Πριν από την εισαγωγή στην Τουρκία, πρέπει να γνωρίζετε το κανονιστικό πλαίσιο και τους φόρους, που ισχύουν στη χώρα αυτή. Όπως συμβαίνει με τις περισσότερες χώρες, υπάρχουν εισαγωγικοί δασμοί, που επιβάλλονται στα εμπορεύματα που εισέρχονται στην Τουρκία - αυτοί υπολογίζονται με βάση την αξία του προϊόντος, την ταξινόμησή του σύμφωνα με τους τουρκικούς τελωνειακούς κώδικες και τυχόν ισχύουσες συμφωνίες ελεύθερου εμπορίου.

2. Αποκτήστε πιστοποιητικό καταγωγής ή κωδικό εναρμονισμένου συστήματος (HS Code), που σχετίζεται με το προϊόν (ή τα προϊόντα), που εισάγονται

Πρέπει να λάβετε πιστοποιητικό καταγωγής από τη χώρα εξαγωγής για να εισαγάγετε προϊόντα στην Τουρκία. Το πιστοποιητικό αυτό είναι απαραίτητο για τον εκτελωνισμό και πρέπει να υποβληθεί μαζί με άλλα έγγραφα, όπως τιμολόγιο, λίστα συσκευασίας και φορτωτική.

3. Εγγραφείτε στο τουρκικό τελωνείο

Πριν ξεκινήσετε την εισαγωγή εμπορευμάτων στην Τουρκία, είναι απαραίτητη η πραγματοποίηση εγγραφής στα τουρκικά τελωνεία. Η διαδικασία εγγραφής απαιτεί την παροχή λεπτομερειών σχετικά με την επιχείρησή σας, συμπεριλαμβανομένων των στοιχείων επικοινωνίας, των στοιχείων τραπεζικού λογαριασμού και του είδους της δραστηριότητας που θα πραγματοποιηθεί στην Τουρκία (εισαγωγή ή εξαγωγή).

Επίσης, πρέπει να ακολουθήσετε προσεκτικά τις τελωνειακές διαδικασίες για την εισαγωγή στην Τουρκία, εάν τα εμπορεύματα πρόκειται να περάσουν χωρίς καθυστερήσεις ή διακοπές από τα σημεία εισόδου και εξόδου, όπως τα αεροδρόμια ή τα λιμάνια.

4. Υποβολή αίτησης για άδειες εισαγωγής

Ανάλογα με τον τύπο του προϊόντος που πρόκειται να εισαγάγετε, ενδέχεται να χρειαστεί να υποβάλετε αίτηση για ορισμένες άδειες ή εγκρίσεις από τις αρμόδιες κυβερνητικές αρχές για τη νόμιμη εισαγωγή του στην Τουρκία. Αυτό περιλαμβάνει τρόφιμα, χημικά ή φαρμακευτικά προϊόντα που απαιτούν ειδική άδεια πριν από την είσοδο στα σύνορα της Τουρκίας.

5. Καταβολή εισαγωγικών δασμών και φόρων

Απαιτείται να πληρώσετε δασμούς και φόρους κατά την εισαγωγή αγαθών στην Τουρκία σύμφωνα με τον συντελεστή που ισχύει για κάθε εισαγόμενο είδος με βάση την ταξινόμησή του στο σύστημα κωδικών του Εναρμονισμένου Συστήματος (HS), που χρησιμοποιείται από όλες τις χώρες σε όλο τον κόσμο για σκοπούς διεθνούς εμπορίου. Για να διασφαλίσετε τη συμμόρφωση με αυτές τις απαιτήσεις, συνιστάται να χρησιμοποιήσετε έναν επαγγελματία πάροχο υπηρεσιών, ο οποίος μπορεί να σας βοηθήσει καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας.

6. Όροι πληρωμής για την παραγγελία σας

Οι όροι πληρωμής ποικίλλουν ανάλογα με τον προμηθευτή, αλλά συνήθως περιλαμβάνουν είτε πληρωμές με προκαταβολή είτε πληρωμές με ανοικτό λογαριασμό, όπου τα τιμολόγια εξοφλούνται εντός 30 ημερών από την ημερομηνία παράδοσης.

Είναι σημαντικό να συζητήσετε τους όρους πληρωμής εκ των προτέρων, καθώς ορισμένοι προμηθευτές ενδέχεται να μην δέχονται πληρωμές σε ανοικτό λογαριασμό παρά μόνο αφού έχουν ολοκληρωθεί αρκετές επιτυχημένες αποστολές μεταξύ των δύο μερών.

7. Τεκμηρίωση και γραφειοκρατία

Ανάλογα με τον τύπο του προϊόντος που πρόκειται να εισαχθεί (π.χ. είδη διατροφής), ενδέχεται να χρειαστείτε ειδική τεκμηρίωση πριν από την αποστολή, η οποία πρέπει να περιλαμβάνει λεπτομερείς πληροφορίες για κάθε είδος προς αποστολή (συμπεριλαμβανομένου του βάρους/της ποσότητας/της περιγραφής κ.λπ.).

8. Εκκαθάριση από το τελωνείο

Εάν έχουν υποβληθεί όλα τα απαραίτητα έγγραφα, τα τουρκικά τελωνεία θα εξετάσουν και θα εγκρίνουν/απορρίψουν τον εκτελωνισμό της αποστολής με βάση τη συμμόρφωσή της με τους ισχύοντες νόμους και κανονισμούς εντός των συνόρων της Τουρκίας.

9. Παράδοση & απελευθέρωση

Μόλις ολοκληρωθεί όλη η απαραίτητη γραφειοκρατική διαδικασία, πραγματοποιηθεί η πληρωμή και το φορτίο εκτελωνιστεί από τις τουρκικές τελωνειακές αρχές, μπορείτε να επικοινωνήσετε με έναν αξιόπιστο διαμεταφορέα, που ειδικεύεται στην παράδοση αποστολών από το εξωτερικό, ώστε να κανονίσει την παραλαβή/παράδοση σε ένα λιμάνι ή άλλο καθορισμένο σημείο εντός της Τουρκίας.

Επιπλέον, ορισμένα προϊόντα ενδέχεται να απαιτούν πρόσθετες άδειες ή πιστοποίηση πριν εισαχθούν νόμιμα. Η αδειοδότηση αποτελεί τη βάση αυτών των απαιτήσεων, καθώς δεν απαιτούνται άδειες, εκτός εάν πρόκειται για αυτά τα συγκεκριμένα προϊόντα.

Επισημαίνεται ότι, όλες οι εισαγωγές πρέπει να συμμορφώνονται με τα τοπικά πρότυπα ασφαλείας, διότι η μη συμμόρφωση, δύναται να οδηγήσει σε πρόστιμα ή ακόμη και σε ποινικές διαδικασίες κατά της επιχείρησής σας.

Επιπροσθέτως, οι δασμολογικές ποσοστώσεις και οι αναστολές αποτελούν σημαντικό μέρος της διαδικασίας εισαγωγών για την Τουρκία. Οι δασμολογικές ποσοστώσεις αναφέρονται σε μια περιορισμένη ποσότητα αγαθών που μπορούν να εισαχθούν στη χώρα με μειωμένο ή μηδενικό δασμολογικό συντελεστή. Οι αναστολές, από την άλλη πλευρά, επιτρέπουν την προσωρινή απαλλαγή ορισμένων ειδών από δασμούς και άλλους φόρους.

Τόσο οι δασμολογικές ποσοστώσεις όσο και οι αναστολές υπόκεινται σε τακτική επανεξέταση από τις τουρκικές αρχές για να διασφαλιστεί η συνεχής καταλληλότητα και αποτελεσματικότητά τους όσον αφορά την υποστήριξη των στόχων οικονομικής ανάπτυξης. Επιπλέον, μπορούν επίσης να χρησιμοποιηθούν ως διαπραγματευτικά εργαλεία κατά τη σύναψη εμπορικών συμφωνιών με ξένες χώρες.

Ως εκ τούτου, πριν από την εισαγωγή στην Τουρκία, είναι σημαντικό να διαπιστώσετε αν τυχόν δασμολογικές ποσοστώσεις ή αναστολές ισχύουν για τον προϋπολογισμό σας.

Μπορείτε επίσης να εξερευνήσετε περισσότερους τελωνειακούς κανονισμούς, συμπεριλαμβανομένων των περιορισμένων και απαγορευμένων εισαγωγών και των στοιχείων επικοινωνίας του τελωνείου της Τουρκίας, στην επίσημη ιστοσελίδα του τελωνείου της Τουρκίας.

Περιορισμοί εισαγωγών

Το Υπουργείο Εμπορίου εξέδωσε τον κατάλογο με τις απαγορευμένες και περιορισμένες εισαγωγές στην Τουρκία σύμφωνα με διάφορα ανακοινωθέντα εισαγωγής τον Δεκέμβριο του 2022.

Υπάρχουν τρεις ομάδες προϊόντων που μπορούν να εισαχθούν μόνο με «έγγραφο ελέγχου», που εκδίδεται από το Υπουργείο Περιβάλλοντος:

- ✓ Ορισμένα απόβλητα, που ρυθμίζονται από τον «Κανονισμό για την ασφάλεια και την επιθεώρηση προϊόντων 2022/3»
- ✓ Ορισμένες χημικές ουσίες, που ρυθμίζονται από τον «Κανονισμό για την ασφάλεια και την επιθεώρηση προϊόντων 2022/6»
- ✓ Μεταλλικά σκραπ, που ρυθμίζονται από τον «Κανονισμό για την ασφάλεια και την επιθεώρηση προϊόντων 2022/23»

Σε περιπτώσεις όπου αυτά τα προϊόντα μπορούν να εισαχθούν, ο εισαγωγέας πρέπει να είναι μια βιομηχανική οντότητα, που προτίθεται να χρησιμοποιήσει αυτά τα υλικά στη δική της διαδικασία παραγωγής.

Ορισμένα άλλα προϊόντα, συμπεριλαμβανομένων, ενδεικτικά, των μη επεξεργασμένων πολύτιμων μετάλλων, των καθαρισμάτων μετάλλων και της βενζίνης μπορούν να εισαχθούν μόνο από συγκεκριμένους οργανισμούς και καθορισμένα άτομα.

B.1.8 Εξασφάλιση πιστώσεων- χρηματοδοτήσεων

Τραπεζικό σύστημα

Τον παρόντα χρόνο, στην Τουρκία δραστηριοποιούνται 63 τράπεζες, εκ των οποίων 33 εμπορικές, 20 αναπτυξιακές-επενδυτικές, 9 συμμετοχικές (εργασίες κατά τα ισλαμικά ήθη και κανόνες) και 1 τράπεζα που ελέγχονται απευθείας από το τουρκικό Ταμείο Προστασίας των καταθέσεων (SDIF).

Σύμφωνα με τα επίσημα στοιχεία, 16 τραπεζικά ιδρύματα ελέγχονται από ξένα κεφάλαια (27% περίπου του συνολικού ενεργητικού του τομέα). Μεγαλύτερη τράπεζα στη χώρα είναι η κρατική Ziraat Bank. Ο κλάδος απασχολεί σχεδόν 189.107 υπαλλήλους που εξυπηρετούν μέσω 8.136 υποκαταστημάτων στην Τουρκία και στο εξωτερικό με 48.827 αυτόματες ταμειακές μηχανές.

Για περισσότερες πληροφορίες, βλ. αναλυτικά στοιχεία κάτωθι ιστότοπων

<https://www.tbb.org.tr/en>, <http://www.invest.gov.tr> <https://www.bddk.org.tr>

Ρυθμιστική Αρχή Τραπεζών

Οι σημαντικότερες αρμοδιότητες της Ρυθμιστικής Αρχής Τραπεζών είναι οι εξής:

- α) Διασφάλιση εφαρμογής κανόνων υγιούς ανταγωνισμού στον τραπεζικό τομέα
 - β) Προστασία των δικαιωμάτων των καταθετών
 - γ) Διατήρηση σταθερότητας τραπεζικού τομέα
- (ιστότοπος: www.bddk.org.tr)

Δυνατότητα Χρηματοδότησης

Οι τουρκικές τράπεζες μπορούν να προσφέρουν στους πελάτες τους διαφορετικούς τύπους δανείων και χρηματοδοτικών δομών ως λύσεις βραχυπρόθεσμης, μεσοπρόθεσμης ή μακροπρόθεσμης χρηματοδότησης για διάφορους σκοπούς.

Στις περιπτώσεις που ο δανειολήπτης πελάτης είναι καταναλωτής, κάθε παρεχόμενη χρηματοδότηση υπόκειται επιπλέον στον νόμο περί προστασίας των καταναλωτών και τις δευτερεύουσες νομοθεσίες. Σε περιπτώσεις όπου ο δανειζόμενος πελάτης είναι νομικό πρόσωπο, τα δάνεια μπορούν να χρησιμοποιηθούν βάσει γενικών τυποποιημένων συμβάσεων δανείου ή βάσει συμβάσεων δανείου για συγκεκριμένα έργα. Χρηματοδότηση έργων και μέθοδοι χρηματοδότησης εξαγοράς μπορούν επίσης να υιοθετηθούν και ανάλογα με τις ανάγκες του έργου η χρηματοδότηση μπορεί να παρέχεται με μη αναγωγή, περιορισμένη αναγωγή ή πλήρη αναγωγή βάση.

Ανάλογα με τον τύπο του δανείου, η χρηματοδότηση μπορεί να παρέχεται ως εξασφαλισμένη ή μη εξασφαλισμένη, ανακυκλούμενη ή μη ανακυκλούμενη, με σταθερό ή κυμαινόμενο επιτόκιο, σε τοπικό ή/και ξένο νόμισμα, από έναν μόνο δανειστή ή κοινοπραξία δανειστών, ή ως σύλλογος δάνειο και ούτω καθεξής. Επισημαίνεται ότι σε μια χρηματοδότηση εξαγοράς δεν είναι νομικά δυνατό να ληφθούν εξασφαλίσεις επί των περιουσιακών στοιχείων της εταιρείας-στόχου λόγω του περιορισμού της χρηματοδοτικής συνδρομής.

Άλλες υπηρεσίες, που συνήθως παρέχονται από τις τράπεζες σε εμπορικούς πελάτες στην τουρκική αγορά, περιλαμβάνουν διάφορες υπηρεσίες όπως δάνεια σε μετρητά, δάνεια χωρίς μετρητά, εγγυητικές επιστολές και ενέγγυες πιστώσεις, χρηματοδότηση εξαγωγών, χρηματοδότηση εξωτερικού εμπορίου, χρηματοδότηση έργων, παράγωγα και προθεσμιακές συναλλαγές.

Κόστος χρηματοδότησης

Το κόστος της χρηματοδότησης μπορεί να χωριστεί κυρίως σε δύο κατηγορίες- οι πληρωμές που πρέπει να γίνουν στην τράπεζα, η οποία παρέχει τη χρηματοδότηση, και οι ισχύοντες φόροι. Οι πληρωμές, που πρέπει να καταβληθούν στην τράπεζα που παρέχει τη χρηματοδότηση, αποτελούνται συνήθως από τόκους, προμήθειες, αμοιβές (όπως προμήθεια διακανονισμού, προμήθεια δέσμευσης, προμήθεια προπληρωμής, προμήθεια ακύρωσης), έξοδα και δαπάνες που σχετίζονται με το δάνειο.

Θα πρέπει να σημειωθεί ότι τα παραπάνω είναι θέματα που μπορούν να συμφωνηθούν ελεύθερα από τα μέρη με βάση τις διακριτική ευχέρεια και την εμπορική συμφωνία, εφόσον και τα δύο μέρη θεωρούνται έμποροι (tacit), κατά την έννοια του τουρκικού εμπορικού κώδικα. Ωστόσο, εάν ένα από τα μέρη είναι καταναλωτής, τότε όλες οι πληρωμές που πρέπει να γίνουν στην τράπεζα πρέπει να συμμορφώνονται με τις νομικές απαιτήσεις και περιορισμούς σε σχέση με την προστασία των καταναλωτών.

Όσον αφορά τους φόρους που προκύπτουν σε σχέση με τη χρηματοδότηση, θα πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στο τέλος χαρτοσήμου, BITT και RUSF, καθώς η νομοθεσία κάθε φόρου προβλέπει αρκετές σημαντικές απαλλαγές.

B.1.9 Καθεστώς ιδιοκτησίας

Το τουρκικό δίκαιο αναγνωρίζει τα εδάφη, τα ανεξάρτητα και μόνιμα δικαιώματα (όπως τα δικαιώματα χρησικτησίας) που έχουν καταχωρηθεί στο κτηματολόγιο και τις ανεξάρτητες μονάδες, σύμφωνα με το νόμο περί συγκυριαρχίας ως ακίνητη περιουσία. Ένα φυσικό ή νομικό πρόσωπο μπορεί να κατέχει ακίνητο με τη μορφή πλήρους κυριότητας, συνιδιοκτησίας ή συνιδιοκτησίας.

Σύστημα εγγραφής

Η καταχώριση στο κτηματολόγιο είναι υποχρεωτική προκειμένου να αναγνωριστεί ο κάτοχος του τίτλου και να επιβληθούν τα δικαιώματα ιδιοκτησίας. Λόγω του δημόσιου χαρακτήρα του Τουρκικού Συστήματος Πληροφοριών για το Κτηματολόγιο και το Κτηματολόγιο (TAKBIS), ένας τρίτος μπορεί να βασιστεί στο περιεχόμενο του κτηματολογίου, καθώς οποιαδήποτε σύσταση ή μεταβίβαση δικαιώματος, που πραγματοποιείται από πρόσωπο που είναι εγγεγραμμένο στο κτηματολόγιο ως κάτοχος του δικαιώματος θα γίνεται δεκτή.

A) Απόκτηση ακινήτων από Τούρκους ιδιώτες: Δεν υπάρχει κανένας περιορισμός για την απόκτηση από Τούρκους ιδιώτες ακινήτων στην Τουρκία.

B) Απόκτηση ακινήτων από μη Τούρκους ιδιώτες: Πολίτες των χωρών που απαριθμούνται από τον Πρόεδρο μπορούν να αποκτήσουν ακίνητη περιουσία και εμπράγματα δικαιώματα στην Τουρκία, υπό ορισμένους περιορισμούς.

Γ) Απόκτηση από νομικές οντότητες

Περαιτέρω, η απόκτηση από τουρκικά νομικά πρόσωπα με αλλοδαπή συμμετοχή σε ακίνητη περιουσία στην Τουρκία απαιτεί την προηγούμενη γραπτή συγκατάθεση της οικείας διοικητικής αρχής στην οποία βρίσκεται το ακίνητο, εάν οι αλλοδαποί μέτοχοι κατέχουν το 50% ή περισσότερο των μετοχών ή έχουν το προνόμιο να διορίζουν ή να απολύουν την πλειοψηφία των μελών του διοικητικού συμβουλίου της εν λόγω εταιρείας. Εάν ο αλλοδαπός μέτοχος κατέχει λιγότερο από 50% των μετοχών ή δεν έχει τέτοιο προνόμιο, δεν απαιτείται προηγούμενη γραπτή συγκατάθεση της οικείας διοικητικής αρχής δεν ζητείται.

Εξαγορά από μη τουρκικά νομικά πρόσωπα: Η απόκτηση ακίνητης περιουσίας από μη τουρκικά νομικά νομικών οντοτήτων επιτρέπεται μόνο εάν ο σκοπός της εν λόγω απόκτησης αφορά την εξερεύνηση πετρελαίου και την εξόρυξη πετρελαίου, τουριστικές αναπτύξεις ή σε βιομηχανικές ζώνες.

B.1.10 Εργασιακό καθεστώς

Το σημαντικότερο κομμάτι της εργατικής νομοθεσίας στην Τουρκία ρυθμίζεται κυρίως στο ν.4857 για την εργασία. Άλλα σημαντικά νομοθετικά κείμενα που αφορούν θέματα απασχόλησης είναι τα εξής:

- α) οι διατάξεις του άρθρου 14 του νόμου αριθ. 1475 που διέπουν τις αποζημιώσεις απόλυσης,
- β) ο νόμος για την υγεία και την ασφάλεια στην εργασία, και
- γ) ο νόμος για τα συνδικάτα και τις συλλογικές συμβάσεις εργασίας.

Σύμβαση εργασίας

Καθώς ο κύριος στόχος των συμβάσεων εργασίας είναι η προστασία του εργαζομένου και η διατήρηση μιας κοινωνικής ισορροπίας μεταξύ του εργαζομένου και του εργοδότη, τα νόμιμα δικαιώματα και οι παροχές, που χορηγούνται στους εργαζόμενους βάσει της εργατικής νομοθεσίας είναι υποχρεωτικά και δεν μπορούν να αποκλειστούν ή να τροποποιηθούν συμβατικά σε βάρος του εργαζομένου. Ωστόσο, οι συμβατικές ρυθμίσεις που ενισχύουν τα νομικά δικαιώματα και τις παροχές που χορηγούνται στους εργαζόμενους βάσει της εργατικής νομοθεσίας επιτρέπονται. Παράλληλα, ο εργαζόμενος μπορεί να ζητήσει από τον εργοδότη έγγραφο που φέρει την υπογραφή του και αναφέρει τις γενικούς και, ενδεχομένως, ειδικούς όρους απασχόλησης ανά πάσα στιγμή.

Αμοιβή εργαζόμενου

Η καταβολή του μισθού αποτελεί την κύρια υποχρέωση του εργοδότη σύμφωνα με την τουρκική νομοθεσία. Ο εργαζόμενος λαμβάνει τον κύριο μισθό, ο οποίος πρέπει να καταβάλλεται σε χρήματα και όχι σε είδος. Ο καθαρός μισθός δεν περιλαμβάνει ασφάλιστρα, επιδόματα, κοινωνικές παροχές και άλλες παράπλευρες παροχές που πρέπει να παρέχονται στον εργαζόμενο. Το ποσό του μισθού δεν μπορεί να είναι μικρότερο από τον κατώτατο μισθό που καθορίζεται από τον κατώτατο μισθό που ορίζει η Επιτροπή Καθορισμού του κατώτατου μισθού. Επί του παρόντος, ο υποχρεωτικός κατώτατος μισθός που ισχύει στην Τουρκία για το 2024 είναι 17.002,00 TRY καθαρά (περίπου 515 ευρώ) για εργαζόμενους πλήρους απασχόλησης.

Ωράριο εργασίας

- Το ωράριο εργασίας του εργαζομένου είναι οι ώρες κατά τις οποίες, ο εργαζόμενος αφιερώνει την εργασία του στον εργοδότη εντός ή εκτός χώρου εργασίας- είτε εργάζεται σωματικά είτε όχι. Το ωράριο εργασίας δεν μπορεί να υπερβαίνει τις 45 ώρες την εβδομάδα.
- Οι νόμιμες υπερωρίες υπολογίζονται ως ο αριθμός των ωρών που εργάστηκαν πέραν της κανονικής εργασίας του εργαζομένου εργάσιμης ημέρας.
- Εάν ένας εργαζόμενος εργάζεται υπερωριακά, ο εργοδότης υποχρεούται να καταβάλει στον εργαζόμενο επιπλέον 50% του ημερήσιου μισθού του/της για τις καθημερινές ή το 100% τις Κυριακές και αργίες. Εναλλακτικά, ο εργαζόμενος μπορεί να επωφεληθεί από πρόσθετο χρόνο διακοπών αντί υπερωριακής αμοιβής. Στην περίπτωση αυτή, κάθε ώρα που εργάστηκε ισοδυναμεί με 1 ½ ώρα άδειας. Η υπερωριακή εργασία εξαρτάται από τη συγκατάθεση του εργαζομένου. Εάν ο εργοδότης δεν λάβει τη συγκατάθεση αυτή, η εργατική νομοθεσία προβλέπει χρηματικό πρόστιμο.
- Με σκοπό την παροχή ευέλικτων ωρών εργασίας για τους εργαζομένους, το κανονικό εβδομαδιαίο ωράριο εργασίας, δύναται να κατανεμηθεί άνισα στις ημέρες της εβδομάδας, υπό την προϋπόθεση ότι οι ώρες εργασίας δεν υπερβαίνουν τις 11 ώρες ημερησίως.
- Απαγορεύεται γενικά η εργασία σε δημόσιες αργίες, εκτός αν συμφωνηθεί διαφορετικά βάσει της σύμβασης εργασίας. Οι απαιτούμενες να εργαστούν κατά τη διάρκεια επίσημης αργίας δικαιούνται πρόσθετο μισθό που αντιστοιχεί στο τμήμα της μηνιαίου μισθού που αντιστοιχεί.

B.2 Στρατηγική Εισόδου στην Αγορά της Τουρκίας

Ενέργειες που μπορούν να βοηθήσουν στην προσέγγιση της τουρκικής αγοράς είναι,

- επικοινωνία με τα Γραφεία ΟΕΥ Αγκύρας και Κωνσταντινουπόλεως
- παρουσία σε κλαδικές εμπορικές εκθέσεις στη χώρα (επίσκεψη ή/και συμμετοχή).
- συμμετοχή σε κάποια επιχειρηματική αποστολή

Στη συνέχεια, η ανεύρεση ενός έμπειρου Τούρκου συνεργάτη (αντιπροσώπου, διανομέα κ.ά.), ο οποίος θα γνωρίζει το νομικό πλαίσιο, θα έχει επαφές και θα μπορεί να συνεννοηθεί στην τουρκική γλώσσα, ενώ θα είναι και σε θέση να βοηθήσει την ελληνική επιχείρηση να εισέλθει στην αγορά και να προωθήσει τα προϊόντα της.

Όσον αφορά τους δημόσιους διαγωνισμούς, χρειάζεται η συνδρομή διαμεσολαβητή, προκειμένου να διεκπεραιωθούν τα διαδικαστικά θέματα και να ξεπεραστεί το εμπόδιο της γλώσσας (ακόμα και για διεθνείς διαγωνισμούς, οι προκηρύξεις, συνήθως, είναι μόνο στα τουρκικά).

Για την επέκταση μιας αλλοδαπής εταιρείας στην τουρκική αγορά, απαιτείται η ίδρυση εταιρείας. Οι συνηθέστερες μορφές είναι: η ΑΕ για μεγαλύτερες εταιρείες, η ΕΠΕ για εμπορική ή εταιρεία διανομής, και τα υποκαταστήματα. Επίσης, ένα Γραφείο Συνδέσμου, σε περίπτωση που ενδιαφέρεται κάποια εταιρεία για τη διερεύνηση της αγοράς και για τη σύνταξη μελέτης σκοπιμότητας, είναι συχνά απαραίτητο, προκειμένου να γίνει κάποια επένδυση.

FRANCHISING

Πρόσφορος τρόπος για την επέκταση ελληνικών brand names είναι το franchising. Οι ενδιαφερόμενοι θα πρέπει να λάβουν υπ' όψιν τους, βεβαίως, ότι είναι σημαντική η επιλογή αξιόπιστου συνεργάτη αλλά και ότι θα πρέπει να υπάρξει σχετική προσαρμογή του τελικού προϊόντος και της εικόνας του στην τουρκική αγορά και στις τουρκικές συνήθειες.

Πρώτη πηγή πληροφόρησης για όσους ενδιαφέρονται είναι ο τουρκικός Εθνικός Σύνδεσμος Franchising, ο οποίος είναι μέλος του International Franchising Association (IFA). Οι βασικότεροι τομείς ενδιαφέροντος είναι η εστίαση και η ένδυση, χωρίς να αποκλείονται και άλλοι τομείς.

Turkish Franchising Association

Tel: [90] (212) 599-1784, www.ufrad.org.tr , Email: ufrad@ufrad.org.tr

B.2.2 Δημιουργία θυγατρικής/υποκαταστήματος/αντιπροσωπίας/κοινοπραξίας

Η διαδικασία ίδρυσης εταιρειών στην Τουρκία για κάθε μορφή περιλαμβάνει συγκεκριμένα βήματα και απαιτήσεις, όπως περιγράφεται παρακάτω:

1. Υποκατάστημα

Εγγραφή στην πλατφόρμα MERSİS: Η διαδικασία ξεκινά με την εγγραφή στην ηλεκτρονική πλατφόρμα MERSİS, όπου καταχωρούνται τα στοιχεία της εταιρείας.

Δικαιολογητικά: Χρειάζονται καταστατικό της μητρικής εταιρείας, απόφαση του διοικητικού συμβουλίου για ίδρυση υποκαταστήματος, και απόδειξη εξουσιοδότησης για τον εκπρόσωπο.

Φορολογική εγγραφή: Απόκτηση φορολογικού αριθμού και δήλωση στην τοπική φορολογική αρχή.

2. Θυγατρική

Τύπος εταιρείας: Μπορεί να είναι Εταιρεία Περιορισμένης Ευθύνης (LTD) ή Ανώνυμη Εταιρεία (AS). Ελάχιστο Κεφάλαιο: Για LTD απαιτείται ελάχιστο κεφάλαιο 10.000 TRY, ενώ για AS το ελάχιστο είναι 50.000 TRY.

Διαδικασία Εγγραφής:

- ✓ Προετοιμασία καταστατικού.
- ✓ Υποβολή εγγράφων (π.χ. απόδειξη κεφαλαιακής κατάθεσης) στο Εμπορικό Επιμελητήριο.
- ✓ Πληρωμή τέλους 0.04% του κεφαλαίου στην Αρχή Ανταγωνισμού.

3. Αντιπροσωπεία

Περιορισμοί: Η αντιπροσωπεία δεν μπορεί να συμμετέχει σε εμπορικές δραστηριότητες, μόνο να παρέχει υποστήριξη και πληροφορίες.

Απαιτούμενα Έγγραφα: Απόφαση για την ίδρυση από τη μητρική εταιρεία, αποδεικτικά εξουσιοδότησης και καταστατικό.

Φορολογική Συμμόρφωση: Εγγραφή σε τοπικές φορολογικές αρχές, αν απαιτείται.

4. Κοινοπραξία

Σύμβαση Συνεργασίας: Απαιτείται συμβόλαιο που να περιγράφει λεπτομερώς τους όρους της συνεργασίας.

Εγγραφή στο Εμπορικό Επιμελητήριο: Παρόμοια με τις διαδικασίες των εταιρειών LTD ή AS, ανάλογα με τη νομική μορφή της κοινοπραξίας.

Κάθε μορφή έχει τα δικά της χαρακτηριστικά και απαιτήσεις. Ενδείκνυται η συνεργασία με τοπικούς νομικούς ή φοροτεχνικούς συμβούλους για να διασφαλιστεί η συμμόρφωση με τους νόμους και τις διαδικασίες. Οι πληροφορίες ισχύουν για το 2024, σύμφωνα με τις πιο πρόσφατες ενημερώσεις.

B.2.3 Δίκτυα Διανομής

Η Τουρκία, ως σταυροδρόμι μεταξύ Ευρώπης και Ασίας, διαδραματίζει καίριο ρόλο στο παγκόσμιο εμπόριο. Εκτός από τις ισχυρές υποδομές και τα logistics, ο ρόλος των επιμελητηρίων, των ενώσεων και των συνδέσμων επιχειρήσεων είναι καθοριστικός για τη διευκόλυνση του εξωτερικού εμπορίου και την ενίσχυση των δικτύων διανομής.

Ο Ρόλος των Επιμελητηρίων

Τα επιμελητήρια στην Τουρκία, όπως η Ένωση Επιμελητηρίων (TOBB) το Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο της Κωνσταντινούπολης (ITO) και το Εμπορικό Επιμελητήριο της Άγκυρας (ATO), αποτελούν βασικούς φορείς υποστήριξης των εξαγωγών και των εισαγωγών.

- **Διευκόλυνση Εμπορίου:** Παρέχουν πληροφορίες για αγορές-στόχους, κανονισμούς και πιστοποιήσεις που απαιτούνται για τη διεθνή διακίνηση προϊόντων.
- **Δίκτυα Συνεργασίας:** Συνδέουν τις τοπικές επιχειρήσεις με διεθνείς συνεργάτες, οργανώνοντας επιχειρηματικές συναντήσεις και εμπορικές εκθέσεις.
- **Εκπαίδευση και Κατάρτιση:** Προσφέρουν εκπαιδευτικά προγράμματα και σεμινάρια σχετικά με τις διεθνείς εμπορικές πρακτικές και τις βέλτιστες στρατηγικές εξαγωγών.

Οι Ενώσεις και Σύνδεσμοι Εξαγωγέων

Στην Τουρκία λειτουργούν διάφορες επαγγελματικές ενώσεις και σύνδεσμοι που παίζουν καίριο ρόλο στο εξωτερικό εμπόριο:

1. Τουρκική Ένωση Εξαγωγέων (TIM):

Η TIM είναι ένας από τους πιο σημαντικούς οργανισμούς που προωθεί τις εξαγωγές της χώρας. Παρέχει στατιστικά στοιχεία, εκθέσεις αγοράς και ενισχύει την πρόσβαση σε διεθνείς αγορές μέσω εξειδικευμένων εκδηλώσεων και συμφωνιών συνεργασίας.

2. Τομεακές Ενώσεις: Οργανισμοί όπως ο **Σύνδεσμος Κλωστοϋφαντουργίας** και ο **Σύνδεσμος Αυτοκινητοβιομηχανίας** στηρίζουν συγκεκριμένους κλάδους, εστιάζοντας στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας και της καινοτομίας.

3. Επιχειρηματικές Συμμαχίες: Δίκτυα όπως η **MÜSİAD** (Ανεξάρτητος Σύνδεσμος Βιομηχάνων και Επιχειρηματιών) και η **TÜSİAD** (Τουρκική Ένωση Βιομηχάνων και Επιχειρηματιών) βοηθούν τις επιχειρήσεις να αποκτήσουν διεθνή πρόσβαση μέσω συνεργασιών και ανταλλαγής τεχνογνωσίας.

B.2.4 Προώθηση – Διαφήμιση

Προώθηση και Συμμετοχή σε Εμπορικές Εκθέσεις και Διαγωνισμούς στην Τουρκία

Η Τουρκία αποτελεί έναν δυναμικό εμπορικό κόμβο που συνδέει την Ευρώπη με την Ασία. Με πληθυσμό άνω των 85 εκατομμυρίων, ανεπτυγμένες υποδομές και μια ταχέως αναπτυσσόμενη οικονομία, προσφέρει εξαιρετικές ευκαιρίες για επιχειρήσεις που θέλουν να διευρύνουν την παρουσία τους στη διεθνή αγορά. Η συμμετοχή σε εμπορικές εκθέσεις και διαγωνισμούς αποτελεί μια από τις πιο αποδοτικές στρατηγικές για την προβολή προϊόντων και υπηρεσιών στη χώρα.

Προστιθέμενη αξία συμμετοχής σε Εμπορικές Εκθέσεις στην Τουρκία

1. Πρόσβαση σε Στρατηγική Αγορά

Οι εμπορικές εκθέσεις στην Τουρκία συγκεντρώνουν επαγγελματίες από διάφορους κλάδους, όπως η βιομηχανία, η τεχνολογία, τα τρόφιμα και τα καταναλωτικά προϊόντα, προσφέροντας πρόσβαση σε ένα ευρύ φάσμα αγοραστών και συνεργατών.

2. Δημιουργία δικτύωσης

Είναι μια εξαιρετική ευκαιρία για networking με τοπικούς και διεθνείς επιχειρηματίες, εισαγωγείς και διανομείς.

3. Ενίσχυση εταιρικής ταυτότητας

Η συμμετοχή σας ενισχύει το κύρος της εταιρείας, καθιστώντας την αναγνωρίσιμη σε ένα ανταγωνιστικό περιβάλλον.

Οφέλη από τη Συμμετοχή σε Διαγωνισμούς

Οι διαγωνισμοί παρέχουν επιπλέον δυνατότητες:

- **Αύξηση Εμπιστοσύνης:** Μια διάκριση σε διαγωνισμό αυξάνει την αξιοπιστία της επιχείρησής σας.
- **Διαφήμιση:** Η συμμετοχή και οι πιθανές νίκες προβάλλονται μέσω MME και μέσων κοινωνικής δικτύωσης.

- **Καινοτομία:** Οι διαγωνισμοί ενθαρρύνουν τη δημιουργικότητα και την παρουσίαση καινοτόμων λύσεων.

Συμβουλές για Επιτυχημένη Συμμετοχή

1. **Έρευνα και Επιλογή Κατάλληλων Εκθέσεων:** Επικεντρωθείτε σε εκδηλώσεις που ανταποκρίνονται στον τομέα σας, όπως η "Istanbul International Trade Fair" ή η "Turkchem".
2. **Προετοιμασία Υλικού Προώθησης:** Εξασφαλίστε επαγγελματική παρουσίαση προϊόντων, φυλλάδια, και ψηφιακά εργαλεία.
3. **Δημιουργία Στρατηγικής Επικοινωνίας:** Ενημερώστε το κοινό για τη συμμετοχή σας μέσω social media, δελτίων τύπου και συνεργασιών με τοπικούς influencers.
4. **Συνεργασία με Επαγγελματίες:** Εξετάστε το ενδεχόμενο συνεργασίας με τοπικούς αντιπροσώπους ή εμπορικούς επιμελητές για καλύτερη κατανόηση της αγοράς.

Προώθηση Προϊόντων με Στρατηγική Εξωστρέφεια

Η συμμετοχή σε εκθέσεις και διαγωνισμούς είναι μια επένδυση που μπορεί να φέρει μακροχρόνια αποτελέσματα. Με σωστή προετοιμασία και στρατηγική, η επιχείρησή σας μπορεί να ενισχύσει την παρουσία της, να αυξήσει τις πωλήσεις και να κατακτήσει νέες αγορές. Εάν ενδιαφέρεστε για περισσότερες πληροφορίες ή επαγγελματική υποστήριξη, μη διστάσετε να επικοινωνήσετε με ειδικούς στη διεθνή εμπορική στρατηγική.

B.3 Καταναλωτικά Πρότυπα

Η Τουρκία, με πληθυσμό που ξεπερνά τα 85 εκατομμύρια, παρουσιάζει μια δυναμική και πολυδιάστατη καταναλωτική αγορά. Τα καταναλωτικά πρότυπα στη χώρα επηρεάζονται από τον συνδυασμό παραδοσιακών αξιών και σύγχρονων τάσεων, γεγονός που αντικατοπτρίζεται τόσο στις προτιμήσεις των νοικοκυριών όσο και στις ευρύτερες οικονομικές δραστηριότητες.

Χαρακτηριστικά των Νοικοκυριών

- **Μέγεθος και Σύνθεση:** Τα τουρκικά νοικοκυριά είναι συχνά πολυμελή, κυρίως σε αγροτικές περιοχές, ενώ στις αστικές περιοχές παρατηρείται μια στροφή προς μικρότερα νοικοκυριά.
- **Ρόλοι και Προτεραιότητες:** Η οικογένεια παραμένει κεντρικός πυλώνας της κοινωνίας, με τις δαπάνες να επικεντρώνονται σε είδη διατροφής, ένδυσης, εκπαίδευσης και υγείας.
- **Καταναλωτικές Προτεραιότητες:** Σημαντική έμφαση δίνεται σε προϊόντα καλής ποιότητας με ανταγωνιστικές τιμές, ενώ υπάρχει έντονη ευαισθησία στις εκπτώσεις και στις προσφορές.

Συνήθειες και Προτιμήσεις

- **Προϊόντα και Υπηρεσίες:** Τα νοικοκυριά προτιμούν τοπικά προϊόντα, ενώ τα εισαγόμενα προϊόντα είναι δημοφιλή στις ανώτερες εισοδηματικές τάξεις. Τα φρέσκα προϊόντα παραμένουν πρώτης προτεραιότητας, κυρίως λόγω της παράδοσης για καθημερινή μαγειρική.
- **Καταναλωτική Συμπεριφορά:** Οι Τούρκοι καταναλωτές είναι ευαίσθητοι στις τιμές και επηρεάζονται έντονα από τις διαφημίσεις, κυρίως μέσω των social media.

- **Τάση προς την Υγεία:** Η αυξανόμενη ευαισθητοποίηση γύρω από θέματα υγείας και περιβάλλοντος οδηγεί σε μεγαλύτερη ζήτηση για βιολογικά προϊόντα και βιώσιμες λύσεις.

Εξέλιξη και Βαθμός Επέκτασης του E-commerce

Το ηλεκτρονικό εμπόριο στην Τουρκία έχει γνωρίσει εντυπωσιακή ανάπτυξη τα τελευταία χρόνια, ειδικά μετά την πανδημία:

- **Μερίδιο Αγοράς:** Το e-commerce αντιπροσωπεύει περίπου το 20% του συνολικού λιανικού εμπορίου στη χώρα, με σημαντική αύξηση στις αγορές μέσω κινητών τηλεφώνων.
- **Πλατφόρμες:** Οι τοπικές πλατφόρμες όπως η Trendyol, Hepsiburada και N11 κυριαρχούν, ενώ διεθνείς εταιρείες όπως η Amazon διευρύνουν σταδιακά την παρουσία τους.
- **Κατηγορίες Προϊόντων:** Τα ηλεκτρονικά είδη, η μόδα, τα καλλυντικά και τα είδη διατροφής είναι οι κορυφαίες κατηγορίες αγορών.
- **Τάσεις:** Οι Τούρκοι καταναλωτές προτιμούν πλατφόρμες που προσφέρουν γρήγορη παράδοση, εκπτώσεις και προγράμματα πιστότητας. Οι αγορές μέσω social media, όπως το Instagram και το TikTok, είναι επίσης σε άνοδο.

Η Τουρκία παραμένει μια αγορά με μεγάλες προοπτικές, καθώς οι παραδοσιακές αξίες συνυπάρχουν με τη ραγδαία τεχνολογική ανάπτυξη, επηρεάζοντας καταλυτικά τα καταναλωτικά πρότυπα και την οικονομική δραστηριότητα.

B.4 Βιομηχανική Ιδιοκτησία

Σύμφωνα με το τουρκικό δίκαιο, τα δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας προστατεύονται μέσω δύο βασικών νόμων:

- i) του νόμου για τα πνευματικά και καλλιτεχνικά έργα,
- ii) του νόμου περί πνευματικής ιδιοκτησίας.

Κατά συνέπεια, τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας που αναγνωρίζονται και προστατεύονται βάσει του τουρκικού δικαίου είναι οι εξής:

Περαιτέρω, σύμφωνα με την τουρκική νομοθεσία, ορισμένες πνευματικές ιδιοκτησίες, όπως τα πνευματικά δικαιώματα, προστατεύονται αυτομάτως με την παραγωγή του έργου, ενώ άλλες πνευματικές ιδιοκτησίες, όπως τα εμπορικά σήματα, τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας, η χρησιμότητα μοντέλα, σχέδια και γεωγραφικές ενδείξεις, απαιτείται να καταχωρούνται στο Τουρκικό Γραφείο Διπλωμάτων Ευρεσιτεχνίας.

Όταν παραβιάζεται πνευματική ιδιοκτησία, ο κάτοχος του εν λόγω δικαιώματος πνευματικής ιδιοκτησίας έχει το δικαίωμα να καταθέσει αγωγή για τον εντοπισμό και την παύση της προσβολής κατά εκείνων που αντιγράφουν και/ή διανέμουν το δικαίωμα πνευματικής ιδιοκτησίας χωρίς την άδεια του κατόχου.

Η παραβίαση δικαιώματος διανοητικής ιδιοκτησίας μπορεί επίσης να συνιστά έγκλημα σύμφωνα με το τουρκικό δίκαιο, το οποίο θα μπορούσε να οδηγήσει σε ποινική δίωξη και υψηλές χρηματικές ποινές.

Ο νόμος για τη διανοητική ιδιοκτησία εισήγαγε σημαντικές αλλαγές στην προστασία των πνευματικών και βιομηχανικών ιδιοκτησίας στην Τουρκία. Ενοποιεί ξεχωριστά νομοθετικά διατάγματα και συμβιβάζει τις διατάξεις για τη δίωξη και την επιβολή των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας (δηλαδή εμπορικά σήματα, διπλώματα ευρεσιτεχνίας, υποδείγματα χρησιμότητας, σχέδια και υποδείγματα και γεωγραφικές ενδείξεις).

Από τις 10 Ιανουαρίου 2024, η αρχή εξέτασης των αιτήσεων ακύρωσης εμπορικών σημάτων έχει μεταφερθεί στο Τουρκικό Γραφείο Διπλωμάτων Ευρεσιτεχνίας και Εμπορικών Σημάτων (Turkish Patent).

Προκειμένου να αποφευχθούν οι κίνδυνοι αντιγραφής πρωτότυπων προϊόντων-ευρεσιτεχνιών- εμπορικών σημάτων, ενδείκνυται η κατοχύρωσή τους στο αρμόδιο Turkish Patent Institute, αφού η κατοχύρωση τους στη χώρα προέλευσης δεν διασφαλίζει τον παραγωγό και στην Τουρκία:

Turkish Patent Institute

115 Hipodrom Street (06330) Yenimahalle /
ANKARA Tel.(00 90 312)303 10 00

Fax. (00 90 312)303 11 73

contact@turkpatent.gov.tr

<http://www.turkpatent.gov.tr>

Γ.1 Συμφωνίες αποφυγής διπλής φορολογίας

Από 1ης Ιανουαρίου 2005, έχει τεθεί σε εφαρμογή η Συμφωνία για την αποφυγή της διπλής φορολογίας του εισοδήματος μεταξύ Ελλάδας και Τουρκίας (Νόμος 3228/2004, Φ.Ε.Κ. 32 Α' /9.2.2004). Στο πλαίσιο της εφαρμογής της Συμφωνίας στην Ελλάδα, οι δύο φορολογικές διοικήσεις συμφώνησαν η Ελληνική πλευρά να δέχεται το πιστοποιητικό φορολογικής κατοικίας που εκδίδουν οι τουρκικές αρχές, καθώς και την αίτηση για την εφαρμογή της Συμφωνίας για την αποφυγή της διπλής φορολογίας μεταξύ Ελλάδας & Τουρκίας, η οποία θα είναι συμπληρωμένη, υπογεγραμμένη και σφραγισμένη μόνο από την Τουρκική επιχείρηση ή το φυσικό πρόσωπο που ζητά την εφαρμογή της Συμφωνίας).

Τα σημαντικότερα σημεία της Συμφωνίας, είναι τα εξής:

- κριτήριο φορολόγησης των ναυτιλιακών κερδών από τις διεθνείς μεταφορές θα είναι η σημαία του πλοίου. Υπό αυτό το πρίσμα, τα ελληνικά πλοία δεν θα καταβάλουν φόρο 6,5% στο ναύλο από Τουρκία.
- φορολόγηση των μερισμάτων στην Τουρκία, πέραν της φορολόγησης των κερδών που ισχύει και στην Ελλάδα, με συντελεστή 15%
- εφαρμογή του φόρου υποκαταστημάτων (Branch Tax) με συντελεστή 15% όσο και στη φορολογία μερισμάτων. Υπό αυτό το πρίσμα, οι ελληνικές επιχειρήσεις που ανοίγουν υποκαταστήματα και όχι εταιρείες στην Τουρκία, θα φορολογούνται με 15% στα διανεμόμενα κέρδη.
- φορολόγηση στη χώρα προέλευσης των οδικών μεταφορών για φορτηγά που περνούν τράνζιτ και παίρνουν φορτίο από Ελλάδα ή Τουρκία ανάλογα.
- φορολόγηση των τόκων με 12%.
- φορολόγηση των κερδών από ασφαλιστικές υπηρεσίες μέσω αντιπροσώπων.
- φορολόγηση του εισοδήματος που αποκτούν επιχειρήσεις που ασκούν εξωχώριες δραστηριότητες, όταν αυτές οι δραστηριότητες διαρκούν πάνω από 30 ημέρες.
- δεκάμηνη περίοδος απαλλαγής από φορολογία των κερδών των κατασκευαστικών εταιρειών για κατασκευαστικές εργασίες.

Γ.2 Φορολογία Φυσικών προσώπων

Όλα τα φυσικά πρόσωπα που διαμένουν και τα νομικά πρόσωπα που εδράζονται στην Τουρκία φορολογούνται. Τα εισοδήματα προσώπων, τα οποία δεν διαμένουν στην Τουρκία και τα οποία έχουν αποκτηθεί στην Τουρκία μέσω εργασίας, ιδιοκτησίας ακίνητης περιουσίας, εμπορικών συναλλαγών ή άλλων δραστηριοτήτων επίσης φορολογούνται.

Φορολογικοί συντελεστές εισοδήματος φυσικών προσώπων από μισθωτές εργασίες:

Εισόδημα (Τ.λίρες)	Συντελεστής (%)
Έως 110.000	15
110.001 – 230.000	20
230.001-870.000	27
870.001-3.000.000	35
3.000.001 κ άνω	40

Γ.3 Φορολόγηση Επιχειρήσεων

- ✓ Βασικός φορολογικός συντελεστής εταιρειών: 25%
- ✓ Παρακρατούμενος φόρος μερισμάτων: 15%
- ✓ Φορολογικός συντελεστής για χρηματοπιστωτικά ιδρύματα: 30%
- ✓ Μειωμένος εταιρικός φόρος για εξαγωγείς 5%

Γ.4 Ειδικότεροι φόροι

Συντελεστές ΦΠΑ

Είδος	Συντελεστής
Κύριος συντελεστής για προϊόντα και υπηρεσίες Προϊόντα πολυτελείας και ορισμένες υπηρεσίες ψυχαγωγίας (bar κ.ά) Αυτοκίνητα	20%
Τρόφιμα, βιβλία, υπηρεσίες εκπαίδευσης, τουριστικές υπηρεσίες Κωστοϋφαντουργικά και δερμάτινα προϊόντα Ιατρικά προϊόντα και συσκευές	10%
Βασικές τροφές (από συντελεστή 10% μεταφέρθηκαν στο 1%, Φεβρουάριο 2022), αγροτικά προϊόντα τα οποία χρησιμοποιούνται ως πρώτη ύλη, εφημερίδες, κατοικίες καθαρού εμβαδού έως 150 τ.μ.	1%

Στις ανωτέρω βασικές κατηγορίες ειδών υπάρχουν και εξαιρέσεις, στις οποίες επιβάλλεται άλλος συντελεστής από τον γενικό της κατηγορίας.

Φόρος ειδικής κατανάλωσης

Επιβάλλεται σε:

- Προϊόντα πετρελαίου, φυσικό αέριο, λιπαντικά έλαια, διαλύτες και παράγωγά τους
- Οχήματα, μοτοσυκλέτες, αεροπλάνα, ελικόπτερα, γιωτ
- Καπνό και αλκοολούχα
- Πολυτελή αγαθά
- Ορισμένες υπηρεσίες τηλεπικοινωνιών

Γ.5. Δασμοί - Δασμολόγιο

Βάσει της Συμφωνίας Τελωνειακής Ένωσης Ε.Ε-Τουρκίας, **όλα τα αγροτικά προϊόντα προέλευσης Ε.Ε δασμολογούνται στην Τουρκία**. Η δασμολόγηση είναι ιδιαίτερα υψηλή - σχεδόν αποτρεπτική για ορισμένα τρόφιμα και ποτά- δεδομένου ότι ανταγωνίζονται κυρίως ομοειδή εγχώρια προϊόντα.

Ενδεικτικά, παραθέτουμε κατωτέρω τη δασμολογική επιβάρυνση προϊόντων, που παράγονται και εξάγονται από Ελλάδα προς Τουρκία:

ΚΩΔΙΚΟΣ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ/ΠΡΟΪΟΝ	ΔΑΣΜΟΣ	ΦΠΑ
0201-0206	Κρέας	20% - 225%	1%
0302.84-85	Φρέσκα ψάρια	30%	1%
0406.9032 (0406.9029)	Φέτα (Kashkaval)	180% 178%	1%
0409.00	Μέλι	38,5%	1%
0406.9035	Κεφαλοτύρι	138%	1%
0701-0710	Λαχανικά	19,3 - 49,5%	1%
0708	Όσπρια	19,5%	1%
0801	Ξηροί καρποί	10% - 30%	1%
0803-0810	Φρούτα	7% - 86,4%	1%
1001-1008	Δημητριακά	0 - 130%	1%
1006	Ρύζι	13 - 45%	1%
1509.20	Ελαιόλαδο	31,2%	1%
1601.00	Λουκάνικα	96,3%	1%
2009	Χυμοί	15% - 58,5%	1%

Πηγή: Access2Markets – DG TRADE – EU Commission

- ✓ Για περισσότερες πληροφορίες αναφορικά με το ύψος των δασμών ανά δασμολογική κλάση παραθέτουμε σύνδεσμο <https://trade.ec.europa.eu/access-to-markets/en/home>

Σημαντικά δασμολογικά και ισοδυνάμου αποτελέσματος εμπόδια. Ενδεικτικά:

- Επιβολή ειδικής επιβάρυνσης κατά την εισαγωγή επί της αξίας CIF, υπέρ του ταμείου λαϊκής κατοικίας, για ικανό αριθμό αγροτικών προϊόντων.
- Εκτός των επιβληθέντων δασμών, προβλέπεται για ορισμένες κατηγορίες αλκοολούχων, Ειδικός Φόρος Κατανάλωσης. Ακόμα και στις περιπτώσεις, όπου ο φόρος αυτός είναι μηδενικός, προβλέπεται ένα minimum φόρου ανάλογα με το ποσοστό αλκοόλης, στοιχείο το οποίο ανεβάζει σημαντικά την τιμή των αλκοολούχων (μπύρα, ΕΦΚ: 63%+0,63 τ.λ./λίτρο, κρασιά 5,75τ.λ./λίτρο καθαρού αλκοόλ, ούζο 171 τ.λ./ λίτρο καθαρού αλκοόλ).
- Νομοθετικό πλαίσιο προκειμένου να περιοριστεί η κατανάλωση αλκοόλ στην Τουρκία.
- Ανταγωνιστικά εγχώρια προϊόντα.

Γ.6 Ειδικές Οικονομικές ζώνες (FTZ)

Σύμφωνα με την τουρκική νομοθεσία (Ν.3218 και Ν.4562), φυσικά ή νομικά πρόσωπα, τουρκικά ή αλλοδαπά, μπορούν να εγκατασταθούν σε οποιαδήποτε από τις 18 ζώνες ελεύθερου εμπορίου σε λειτουργία που υπάρχουν στην Τουρκία, κατόπιν άδειας από το τουρκικό Υπουργείο Οικονομίας. Η απόκτηση της σχετικής άδειας συνεπάγεται δικαίωμα χρήσης της γης, των εγκαταστάσεων και των κτιρίων της ζώνης έως και 49 έτη.

Εκτός από τις ζώνες Ελευθέρου Εμπορίου, στην Τουρκία λειτουργούν 94 τεχνολογικά πάρκα, για εταιρίες δραστηριοποιούμενες στον τομέα Έρευνας, Τεχνολογίας και Καινοτομίας καθώς και 391 βιομηχανικές ζώνες σε λειτουργία (*Organized Industrial Zones, OIZ*) οι οποίες αναπτύσσονται σε 80 Νομούς.

Δ. ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Δ.1 Κίνητρα Επενδύσεων

Τα κίνητρα τα οποία δίνονται, αναλόγως του είδους, του ύψους, του κλάδου και της περιοχής επένδυσης, περιλαμβάνουν: μείωση συντελεστών εταιρικής φορολόγησης και φορολόγησης εισοδήματος, μείωση εργοδοτικών εισφορών για την κοινωνική ασφάλιση, παραχωρήσεις γης, εξαίρεση καταβολής ΦΠΑ, εξαίρεση τελωνειακών επιβαρύνσεων, επιστροφή ΦΠΑ.

Σε ότι αφορά τις στρατηγικές επενδύσεις, ως τέτοιες ορίζονται οι επενδύσεις οι οποίες πληρούν προϋποθέσεις όπως μείωση της εξάρτησης από τις εισαγωγές, ενίσχυση της παραγωγής αγαθών υψηλής προστιθέμενης αξίας και υψηλής τεχνολογίας.

Επενδυτικά κίνητρα που μπορούν να δοθούν ανάλογα με την επένδυση				
	Γενικά	Επενδύσεις Κατά νομούς *	Επενδύσεις κλίμακας	Στρατηγικές επενδύσεις
Δασμολογικές απαλλαγές	•	•	•	•
Απαλλαγή ΦΠΑ για μηχανές εξοπλισμό	•	•	•	•
Φορολογικές ελαφρύνσεις		•	•	•
Μείωση εργοδοτικών εισφορών για κοινωνική ασφάλιση		•	•	•
Παραχώρηση γης		•	•	•
Μείωση τόκων		•		•
Επιστροφή ΦΠΑ				•
Μείωση εισφορών εργαζόμενου για κοινωνική ασφάλιση		•		
Ελάφρυνση φόρου εισοδήματος		•		

Τα επενδυτικά κίνητρα, επομένως, μπορούν να ενταχθούν σε 4 σχήματα:

- Γενικό σχήμα επενδυτικών κινήτρων: Ανεξαρτήτως της περιοχής και του είδους της επένδυσης, αρκεί να καλύπτεται ένα ελάχιστο ύψος
- Σχήμα επενδυτικών κινήτρων κατά Νομούς: Οι νομοί της χώρας κατηγοριοποιούνται σε 6 κατηγορίες, (ανάλογα με το ποιές περιοχές ενισχύονται περισσότερο) στην 6^η εκ των οποίων ανήκουν οι νομοί οι οποίοι ευνοούνται περισσότερο (νομοί ΝΑ Τουρκίας)
- Σχήμα κινήτρων για επενδύσεις κλίμακας: επωφελούνται των κινήτρων του σχήματος αυτού, επενδύσεις μεγάλου ύψους το οποίο καθορίζεται ανά κατηγορία προϊόντων (διύλιση πετρελαίου, χημικά, λιμάνια, αυτοκινητοβιομηχανία, οχήματα σιδηροδρόμων, δίκτυα αγωγών, ηλεκτρονικά, ιατρικός εξοπλισμός, φαρμακοβιομηχανία, αεροναυπηγική βιομηχανία, μηχανές-μηχανολογικός εξοπλισμός, μεταλλικές κατασκευές)

- Σχήμα κινήτρων για στρατηγικές επενδύσεις: επωφελούνται επενδύσεις στην παραγωγή ενδιάμεσων ή τελικών αγαθών των οποίων ποσοστό μεγαλύτερο του 50% προέρχεται από εισαγωγές, καθώς και επενδύσεις στον τομέα της ενέργειας.

*Η Τουρκική επικράτεια χωρίζεται σε 6 (έξι) επενδυτικές ζώνες, με τη ζώνη 1 να αντιστοιχεί σε μητροπολιτικές περιοχές και τη ζώνη 6 σε ακριτικές περιοχές.

Δ.2 Πιστοληπτική ικανότητα χώρας – Κίνδυνοι/ προοπτικές

Το 2024, η οικονομία της Τουρκίας βελτιώνει την αξιολόγησή της από τους τρεις κύριους διεθνείς οίκους πιστοληπτικής αξιολόγησης. Συγκεκριμένα, η Fitch αύξησε την αξιολόγηση της Τουρκίας από B+ σε BB- με σταθερή προοπτική, εξαιτίας της βελτίωσης των εξωτερικών αποθεμάτων και της αναμενόμενης σταδιακής αποκλιμάκωσης του πληθωρισμού. Επιπροσθέτως, η Moody's βελτίωσε την αξιολόγηση της από B3 σε B1, κάτι που συνέβη για πρώτη φορά μετά από 11 χρόνια, ενώ η S&P Global αύξησε την αξιολόγηση από B σε B+.

CREDIT RATING AGENCY	2023	CURRENT RATING
FitchRatings	B3 (stable) Last update in September	BB- (stable) Last update in September
MOODY'S	B3 (stable) Last update in August	B1 (positive) Last update in July
S&P Global	B (positive) Last update in November	B+ (positive) Last update in May

E. ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΙ - ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ

Σχετικά με τις προκηρύξεις δημόσιων διαγωνισμών για έργα τα οποία χρηματοδοτούνται από την ΕΕ, εκτός από το ότι αναρτώνται υποχρεωτικά στο TED, την ηλεκτρονική έκδοση του «Συμπληρώματος στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης» (<http://ted.europa.eu>), μπορούν να αναζητηθούν και στην ιστοσελίδα της Αντιπροσωπείας της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην Τουρκία: <http://www.avrupa.info.tr/en/check-out-tender-opportunities-853>.

Επίσης, προκηρύξεις μπορούν να αναζητηθούν και στην ειδική ενότητα στην ιστοσελίδα της αρμόδιας τουρκικής Υπηρεσίας Central Finance and Contracts Unit (CFCU): <http://www.cfcu.gov.tr/tenders>

Προκηρύξεις για έργα στην Τουρκία, χρηματοδοτούμενα από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Ανασυγκρότησης και Ανάπτυξης μπορούν να αναζητηθούν : <https://www.ebrd.com/turkey.html>

Πληροφορίες για διαγωνισμούς δημόσιων προμηθειών στην Τουρκία δημοσιεύονται στην ακόλουθη ιστοσελίδα: www.ihale.gov.tr (μόνο στην τουρκική)

ΣΤ. ΚΛΑΔΟΙ ΕΙΔΙΚΟΤΕΡΟΥ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΟΣ ΓΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ**ΣΤ.1 Κλάδος 1****1. Γεωργία-Αγροτική παραγωγή**

Η γεωργία αποτελεί παραδοσιακά ιδιαίτερα σημαντικό τομέα της οικονομικής δραστηριότητας στη Τουρκία. Αντιπροσωπεύει 5,9% του ΑΕΠ και απασχολεί 18 % περίπου των εργαζομένων.

Η χώρα περιλαμβάνεται στις 10 χώρες με τη μεγαλύτερη γεωργική παραγωγή παγκοσμίως. Είναι ο μεγαλύτερος παραγωγός σε φουντούκια, βερίκοκα, σταφίδες και αποξηραμένα σύκα. Επίσης, είναι σημαντικός παραγωγός σίτου, τεύτλων, βαμβακιού, τομάτας, φρέσκων λαχανικών, εσπεριδοειδών, γάλακτος και κρέατος πουλερικών.

1. (α) Αγροτικά προϊόντα – τρόφιμα/ποτά

Ο κλάδος των αγροτικών προϊόντων και των τροφίμων διέπεται από υψηλό προστατευτισμό, ως προς τον εξωτερικό ανταγωνισμό, μέσω γραφειοκρατικών διαδικασιών και πρακτικών, που δυσχεραίνουν τις εισαγωγές ή/και μέσω υψηλών δασμών. Τα προαναφερόμενα σε συνδυασμό με τις ανταγωνιστικές τιμές των τουρκικών προϊόντων προκαλούν δυσκολίες στην εξαγωγή συγκεκριμένων κατηγοριών τροφίμων. Ωστόσο, θετικές προοπτικές έχουν τρόφιμα όπως: κακάο, σοκολατοειδή, καφές, κατεψυγμένα-κατεψυγμένης ζύμης, βιολογικά, έτοιμα για μαγείρεμα ή για κατανάλωση τρόφιμα, προϊόντα της κατηγορίας gourmet και προϊόντα υγιεινής διατροφής.

Ειδικότερα, το 2023, οι εξαγωγές τροφίμων ανήλθαν σε 50,1 εκατ. ευρώ, σημειώνοντας αύξηση κατά 65,35% έναντι του 2022, όπου οι εν λόγω εξαγωγές ανήλθαν σε 30,3 εκατ. ευρώ. Στις κυριότερες εξαγωγές τροφίμων σημειώθηκαν ανακατατάξεις με σημαντικότερη τη μεγάλη αύξηση εξαγωγών δημητριακών, από 4,1 εκατ. το 2022 σε 27,2 εκατ. ευρώ το 2023.

ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΕΞΑΓΩΓΕΣ ΤΡΟΦΙΜΩΝ ΣΤΗΝ ΤΟΥΡΚΙΑ, 5ετία 2018-2022 (Αξία σε ΕΥΡΩ €)

ΚΣ Ο	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ/ΠΡΟΪΟΝ	2018	2019	2020	2021	2022	2023	% Μεταβολή 2022/2021
	Σύνολο χωρίς πετρελαιοειδή	746.729.573	874.631.495	855.700.294	1.146.461.109	1.377.259.052	1.247.362.557	-9,44
	Σύνολο Τροφίμων/ποτών	38.840.180	49.830.258	36.098.855	61.718.104	30.326.261	50.101.153	65,35
22	Αναψυκτικά, αλκοολούχα, ξύδι	497.601	1.429.667	260.818	1.669.680	8.768.425	9.225.477	5,21
08	Καρποί και Φρούτα	4.693.299	5.482.550	2.388.055	1.370.451	5.871.396	1.712.147	-70,84
10	Δημητριακά	23.431.714	38.991.354	27.366.051	48.717.254	4.185.283	27.257.947	551,30
21	Λίπη, λάδια ζωικά ή φυτικά	1.430.703	880.381	746.594	3.285.987	2.303.264	1.972.988	-14,37

Πλεονεκτήματα τουρκικής αγοράς τροφίμων

- Ευνοϊκά δημογραφικά στοιχεία: χαμηλός μ.ό. ηλικίας (33,5 έτη) κ.ά.
- Αυξανόμενη ζήτηση βιολογικών προϊόντων και έτοιμων γευμάτων (πχ κατεψυγμένα).
- Καταναλωτικές συνήθειες όπως επίδειξη – μιμητικό αποτέλεσμα αλλά και αναπτυσσόμενο ενδιαφέρον για υγιεινή διατροφή.
- Αυξανόμενη είσοδος νέων, ποιοτικών προϊόντων (π.χ. βιολογικών, μεσογειακής διατροφής)
- Ενίσχυση οργανωμένου λιανεμπορίου και σε περιορισμένο βαθμό delicatessen (πωλούνται και προωθούνται κατά 90% τοπικά προϊόντα).
- Επέκταση και ενίσχυση ηλεκτρονικού εμπορίου (η πανδημία συνέτεινε σημαντικά στην εξοικείωση καταναλωτών).
- Αύξηση τουριστικών ροών.

Μειονεκτήματα τουρκικής αγοράς τροφίμων

Βάσει της Συμφωνίας Τελωνειακής Ένωσης Ε.Ε-Τουρκίας, όλα τα αγροτικά προϊόντα -νωπά και μεταποιημένα- προέλευσης Ε.Ε δασμολογούνται στην Τουρκία. Η δασμολόγηση είναι ιδιαίτερα υψηλή -σχεδόν αποτρεπτική για ορισμένα τρόφιμα και ποτά- δεδομένου ότι ανταγωνίζονται κυρίως ομοειδή εγχώρια προϊόντα. Ενδεικτικά, παραθέτουμε κατωτέρω τη δασμολογική επιβάρυνση προϊόντων, που παράγονται και εξάγονται από Ελλάδα προς Τουρκία:

ΚΩΔΙΚΟΣ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ/ΠΡΟΪΟΝ	ΔΑΣΜΟΣ	ΦΠΑ
0201-0206	Κρέας	20% - 225%	1%
0302.84-85	Φρέσκα ψάρια	30%	1%
0406.9032 (0406.9029)	Φέτα (Kashkaval)	180% 178%	1%
0409.00	Μέλι	38,5%	1%
0406.9035	Κεφαλοτύρι	138%	1%
0701-0710	Λαχανικά	19,3 - 49,5%	1%
0708	Όσπρια	19,5%	1%
0801	Ξηροί καρποί	10% - 30%	1%
0803-0810	Φρούτα	7% - 86,4%	1%
1001-1008	Δημητριακά	0 - 130%	1%
1006	Ρύζι	13 - 45%	1%
1509.20	Ελαιόλαδο	31,2%	1%
1601.00	Λουκάνικα	96,3%	1%
2009	Χυμοί	15% - 58,5%	1%

Πηγή: Access2Markets – DG TRADE – EU Commission

Σημαντικά δασμολογικά και ισοδυνάμου αποτελέσματος εμπόδια. Ενδεικτικά:

- Επιβολή ειδικής επιβάρυνσης κατά την εισαγωγή επί της αξίας CIF, υπέρ του ταμείου λαϊκής κατοικίας, για ικανό αριθμό αγροτικών προϊόντων.
- Εκτός των επιβληθέντων δασμών, προβλέπεται για ορισμένες κατηγορίες αλκοολούχων, Ειδικός Φόρος Κατανάλωσης. Ακόμα και στις περιπτώσεις, όπου ο φόρος αυτός είναι μηδενικός, προβλέπεται ένα *minimum* φόρου ανάλογα με το ποσοστό αλκοόλης, στοιχείο το οποίο ανεβάζει σημαντικά την τιμή των αλκοολούχων (μπύρα, ΕΦΚ: 63%+0,63 τ.λ./λίτρο, κρασιά 5,75τ.λ./λίτρο καθαρού αλκοόλ, ούζο 171 τ.λ./ λίτρο καθαρού αλκοόλ).
- Νομοθετικό πλαίσιο προκειμένου να περιοριστεί η κατανάλωση αλκοόλ στην Τουρκία.
- Ανταγωνιστικά εγχώρια προϊόντα.
- Διαδικασίες εισαγωγής.

ΣΤ.2 Δομικά Υλικά

Ο κλάδος παραγωγής δομικών υλικών είναι από τους σημαντικότερους στην Τουρκία. Σύμφωνα με στοιχεία της τ/Ενωσης Παραγωγών Δομικών Υλικών, η χώρα είναι η 10^η μεγαλύτερη εξαγωγική χώρα. Οι πιο σημαντικές επιδόσεις είναι στην παραγωγή και στις εξαγωγές: τσιμέντου, έτοιμου σκυροδέματος, αεριζόμενου σκυροδέματος, σωλήνων από χάλυβα, υαλοπινάκων, υαλοπετασμάτων, κεραμικών υλικών επιχρίσματος, κεραμικών ειδών υγιεινής, δομικών επιχρισμάτων, φυσικών λίθων, ακατέργαστου μαρμάρου – τραβερτίνης, πλαστικών κουφωμάτων παραθύρων, πλαστικών προκατασκευασμένων στοιχείων, δομικών υλικών από αλουμίνιο.

ΣΤ.3 Φαρμακευτικά

- Οι δαπάνες υγείας (δημόσιες και ιδιωτικές) στην Τουρκία αντιπροσωπεύουν 5,1% του ΑΕΠ της χώρας περίπου.
- Από τις συνολικές δαπάνες υγείας ποσοστό περίπου 20% αντιπροσωπεύουν οι φαρμακευτικές δαπάνες.
- Ο εγχώριος φαρμακευτικός κλάδος αριθμεί 35.000 εργαζομένους περίπου, ενώ η παραγωγή καλύπτει πάνω από 11.000 κωδικούς.
- Τα μη συνταγογραφούμενα (OTC - Over The Counter) καλύπτουν χαμηλό ποσοστό της αγοράς (περίπου 10%).

Τα εισαγόμενα από τις χώρες ΕΕ φάρμακα δεν επιβαρύνονται δασμολογικά. Πρέπει όμως να συνοδεύονται από πιστοποιητικό συμμόρφωσης (conformity certificate) του Υπουργείου Υγείας της Τουρκίας. Από το 2010, για τα εισαγόμενα από την ΕΕ φαρμακευτικά προϊόντα, η Τουρκία δεν δέχεται τα πιστοποιητικά Ορθής Παραγωγικής Πρακτικής (GMP), τα οποία εκδίδονται από επίσημους φορείς χωρών της ΕΕ, όπως γινόταν έως τότε. Έκτοτε, τα εξαγόμενα από χώρες της ΕΕ φαρμακευτικά προϊόντα γίνονται δεκτά από τις τ/ αρχές μόνον εφόσον συνοδεύονται από πιστοποιητικά, τα οποία έχουν εκδοθεί από επίσημους Τούρκους ελεγκτές.

Εάν το προϊόν δεν διαθέτει τέτοιο πιστοποιητικό, δεν δύναται να πάρει άδεια κυκλοφορίας. Εξαιτίας της πρακτικής αυτής, παρατηρούνται καθυστερήσεις στη διαδικασία εισαγωγής.

Η Τουρκία έχει ενημερώσει την Ε.Ε. ότι η δαπάνη για αριθμό εισαγόμενων φαρμάκων, δεν θα καλύπτεται από την κοινωνική ασφάλεια, παρά μόνο τα εγχωρίως παραγόμενα, προκειμένου να στηριχθεί η εγχώρια παραγωγή. Με το μέτρο αυτό, η Ομοσπονδία Ευρωπαϊκών Φαρμακοβιομηχανιών (EFPIA) υπολογίζει ότι αποκλείεται 75% των εισαγόμενων προϊόντων.

Ζ. ΧΡΗΣΙΜΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

ΧΡΗΣΙΜΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

Ελληνικές Αρχές:

Ελληνική Πρεσβεία:	Τηλ: 0090 312 4480647, 0090 312 4480387	E-mail: gremb.ank@mfa.gr
Γραφείο ΟΕΥ:	Τηλ: 0090 312 4278307/08	E-mail: ecocom-ankara@mfa.gr
Γραφείο Τύπου:	Τηλ: 0090 312 4368866	E-mail: greekpress@greekembassy.net
Γενικό Προξενείο Άγκυρας:	Τηλ.: 0090 312 4360419	

Τουρκικές Αρχές:

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ:

Address: Söğütözü Mahallesi 2180 Caddesi no:63 Çankaya, Ankara

Telephone: 0090 312 2047500

Website: <http://www.economy.gov.tr>

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ:

Address: Dikmen Caddesi 06450 Çankaya / Ankara

Telephone : 0090 312 4152900

Website: <http://www.maliye.gov.tr>

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ:

Address: Dr. Sadık Ahmet Caddesi No:8 06100 Balgat, Ankara

Telephone :: 0090 312 2921000

Website: <http://www.mfa.gov.tr>

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΜΠΟΡΙΟΥ ΚΑΙ ΤΕΛΩΝΕΙΩΝ:

Address: Dumlupınar Boulevard No: 151 Eskişehir Yolu 9. Km. 06800 Cankaya , Ankara

Telephone: 0090 312 4491000

Website: <http://www.gtb.gov.tr>

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ ΚΑΙ ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΑΣ:

Address: Eskişehir Yolu 9. Km. Lodumlu, Ankara

Telephone: +90 312 2873360

Website: <http://www.tarim.gov.tr>

KENTRIKHE TPAPETA TOYPKIAS:

Address: Anafartalar Mahallesi İstiklal Caddesi No:10 06050 Ulus Altındağ, Ankara
Telephone: 0090 312 5075000

Website: <http://www.tcmb.gov.tr>

TOYPKIKO İNSTİTOYTO STATİSTİKHS:

Address: Devlet Mahallesi Necatibey Caddesi No:114 06650 Çankaya, ANKARA
Telephone: 0090 312 4100410

Website: <http://www.turkstat.gov.tr>

Διεθνείς Οργανισμοί:**WORLD BANK:**

Address: Ugur Mumcu Cad. 88, 06700, Ankara
Telephone: 0090 312 4598300
Website: <http://www.worldbank.org/en/country/turkey>

EUROPEAN INVESTMENT BANK:

Address: Ugur Mumcu Caddesi 88, 06700, Ankara
Telephone: 0090 312 4056050
Website: <http://www.eib.org/projects/regions/enlargement/turkey>

EUROPEAN BANK OF RECONSTRUCTION & DEVELOPMENT:

Address: Eskişehir Yolu, Armada İş Merkezi, No:6, Kat:4 Söğütözü, 06520 Ankara
Telephone: 0090 312 2055960
Website: <http://www.ebrd.com/turkey.html>

ORGANIZATION FOR ECONOMIC COOPERATION AND DEVELOPMENT:

Address: Gelir İdaresi Başkanlığı, Eğitim Merkezi, 25 Mart Mahallesi, İstiklal Caddesi No:7, Yenimahalle 06200 Ankara
Telephone: 0090 312 3873277 or 0090 312 3873345
Website: <http://www.oecd.org/turkey>

INTERNATIONAL MONETARY FUND:

Address: Ugur Mumcu Caddesi, No: 88 MNG Binası, Kat 3, A Blok 06700 Gaziosmanpasa Cankaya, Ankara
Telephone: +903 12 446 5007
Website: <http://www.imf.org/external/country/TUR/>

EUROPEAN UNION:

Address: Uğur Mumcu Caddesi No:88, 06700 Ankara
Telephone: 0090 312 459 8700
Website: <http://avrupa.info.tr/eu-delegation/welcome.html>

Εμπορικά & Βιομηχανικά Επιμελητήρια και Επιχειρηματικές Ενώσεις

Εμπορικό Επιμελητήριο Άγκυρας	http://www.ato.org.tr
Βιομηχανικό Επιμελητήριο Άγκυρας	http://www.aso.org.tr
Turkish Airlines	http://www.turkishairlines.com
Ένωση Επιμελητηρίων και Χρηματιστηρίων Τουρκίας	http://www.tobb.org.tr
Ένωση Τουριστικών Πρακτορείων Τουρκίας	http://www.tursab.org.tr
Ένωση Κατασκευαστών Τουρκίας	http://www.tmb.org.tr
DEIK foreign economic relations board	http://www.deik.org.tr
Ένωση Βιομηχανίας και Επιχειρήσεων Τουρκίας	http://www.tusiad.org.tr
Ίδρυμα Ερευνών Οικονομικής Πολιτικής Τουρκίας	http://www.tepav.org.tr/tr/
Σύνδεσμος Εξαγωγέων Τουρκίας	http://www.tim.org.tr/tr/default.html
Ένωση Νέων Επιχειρηματιών Τουρκίας	http://www.angiad.org.tr/
Υπηρεσία Στήριξης & Προώθησης Επενδύσεων της Τουρκίας – Γραφείο Πρωθυπουργού	http://www.invest.gov.tr/en-US/theagency/Pages/OurServices.aspx

Τράπεζες:

Τράπεζα:	Website:
Adabank	http://www.adabank.com.tr
Akbank	http://www.akbank.com
Aktif Yatırım Bankası	http://www.aktifbank.com.tr
Alternatif Bank	http://www.abank.com.tr
BankPozitif	http://www.bankpositif.com.tr
Burgan Bank	http://www.burgan.com
Credit Agricole	http://credit-agricole.com
Denizbank	http://www.denizbank.com
Deutsche Bank	https://www.db.com/turkey
Diler Yatırım Bankası	http://www.dilerbank.com.tr
Fibabanka	http://www.fibabanka.com.tr
Finansbank	http://www.finansbank.com.tr
Garanti Bank	http://www.garanti.com.tr
GSD Yatırım Bankası	http://www.gsdbank.com.tr
Habib Bank Limited	http://www.habibbank.com
Halk Bankası	http://www.halkbank.com.tr
HSBC Bank	http://www.hsbc.com.tr
İller Bankası	http://www.ilbank.gov.tr
ING Bank	http://www.ingbank.com.tr
JPMorgan Chase	http://www.jpmorgan.com/turkey
Merrill Lynch	http://www.ml.com.tr
Nurol Yatırım Bankası	http://www.nurolbank.com.tr

Société Générale	http://ww2.sgcib.com/turkey
Taib Yatırım Bank	http://www.yatirimbank.com.tr
Tekstilbank	http://www.tekstilbank.com.tr
The Royal Bank of Scotland	http://www.rbsbank.com.tr
Turkish Bank	http://www.turkishbank.com
Turkland Bank	http://www.tbank.com.tr
Türk Ekonomi Bankası	http://www.teb.com.tr
Türk Eximbank	http://www.eximbank.gov.tr
Türkiye İş Bankası	http://www.isbank.com.tr
Türkiye Kalkınma Bankası	http://www.tkb.com.tr
Türkiye Sınai Kalkınma Bankası	http://www.tskb.com.tr
VakıfBank	http://www.vakifbank.com.tr
Yapı ve Kredi Bankası	http://www.yapikredi.com.tr
Ziraat Bankası	http://www.ziraat.com.tr
Şekerbank	http://www.sekerbank.com.tr

Ξενοδοχεία:

Ξενοδοχεία:	E-mails:
JW MARIOTT HOTEL ANKARA	zeynel@ozdogan.com.tr
SWISSOTEL ANKARA	ankara@swissotel.com
RAMADA PLAZA ANKARA	kemal Erdogan@oz.com.tr
CROWNE PLAZA HOTEL ANKARA	akaragulle@cpankara.com.tr
ANKARA HILTON SA	sibel.gurel@hilton.com
SHERATON HOTEL ANKARA	figen.alsirt@nurol.com.tr
RIXOS GRAND HOTEL ANKARA	grandankara@rixos.com
BILKENT HOTEL ANKARA	r.ulas@bilkentotel.com.tr